

**KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERÉTŐL**

MEZŐZOMBOR

Levélcím: 3931 Mezőzombor, Árpád u. 11.

Tel: 47/369-128, **Fax:** 47/369-445

E-mail: hivatal@mezozombor.hu

Iktatószám: M/3681/2025

E L Ő T E R J E S Z T É S

**Mezőzombor Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2025.szeptember 17. napján
tartandó**

rendes/rendkívüli testületi ülésére

Tárgy: Javaslát a Bóbita Óvoda és Bölcsőde pedagógiai programjának jóváhagyására

Előterjesztő: Fazekasné Kovács Katalin főigazgató

Előterjesztést készítette/előadó: Fazekasné Kovács Katalin főigazgató

Mellékletek: 1 db

Törvényességi véleményezésre bemutatva: dr.Sávell Kata

Tisztelt Képviselő-testület!

A nevelő és oktató munka az óvodában pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó hagyja jóvá. A Mezőzombori Bóbita Óvoda és Bölcsőde főigazgatója elküldte részünkre a megújított Pedagógiai Programját, melyben az aktuális törvényi előírások is átvezetésre kerültek. Több kormányrendelet is megjelent az elmúlt időszakban, mely alapján is szükséges volt a módosítás.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Mezőzombor, 2025. szeptember 12.

Tisztelettel,

Radó Béla
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

.../2025(.....) Öt

HATÁROZAT

Tárgy: A Mezőzombori Bóbita Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjának jóváhagyása

Mezőzombor Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az előterjesztést megtárgyalta és az alábbi döntést hozza:

A Mezőzombori Bóbita Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját jóváhagyja.

Felelős:Főigazgató

Határidő: folyamatos

MEZŐZOMBORI BÓBITA ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE MÓDOSÍTOTT HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. Módosítás dátuma: 2018.09.27.
2. Módosítás dátuma: 2025.08.25.

Tartalom

Bevezető	4
Célunk:	6
A módosítás törvényi háttere	7
Az óvoda jellemző adatai	8
Óvodánk objektív feltétel rendszere:	10
Pedagógiai Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések	10
Pedagógiai Program megvalósításának eszközrendszere	14
A Pedagógiai Program célja, feladata	16
Gyermekekép, Óvodakép	17
Gyermekeképünk	17
Óvodakép:	18
Küldetésünk:	19
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	19
Óvodánk nevelési gyakorlata a tehetséggondozás terén	19
Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	19
A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjával kapcsolatosan célunk:	21
A nemzetiségi óvodai nevelés	22
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	23
A gyermeki jogok érvényesülése az óvodában	23
GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	26
AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	28
Az óvoda és a család kapcsolata	29
Óvoda-iskola kapcsolat	30
Az óvoda egyéb kapcsolatai	31
Az óvodai nevelés általános feladatai	33
Egészséges életmód alakítása	33
A gyermekek egészségének védelme, biztonságos környezet	41
Környezettudatos magatartás megalapozása	43
Az érzelmi nevelés, szocializáció, a közösségi életmódra való felkészülés	44
Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	45
Az értelmi fejlesztés, nevelés, a szociálisan és halmozottan hátrányban lévők, a kiemelkedő nehézségekkel rendelkezők differenciált fejlesztése	52
Anyanyelvi nevelés	55
Az illem	57
A tevékenységek időkeretei: a napirend és a heti rend	58

Az óvodai élet, tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	60
Játék	60
Játékba integrált tanulás.....	64
Informatikai eszközök használatának lehetősége	65
Verselés, Mesélés	65
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	68
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	71
Mozgás.....	74
Külső világ tevékeny megismerése	77
Matematikai tartalmú tapasztalatok	82
Munka jellegű tevékenységek	84
A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere.....	88
Az óvodapedagógus tervezési folyamatának tartalmi kritériuma, feladatai:.....	88
Csoportnapló	89
A gyermekek képességeinek a mérése	89
Záró rendelkezés.....	91

Bevezető

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Pedagógiai programunk újragondolását az Új Óvodai Nevelés Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi. CXCV. törvény, a közneveléssel összefüggő egyes kormányrendeletek, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosításáról, valamint a Mezőzombori Bóbita Óvoda sajátosságai tették szükségessé.

A munkánk során folyamatosan figyelemmel kísértük az óvodai nevelés változásait, az új ismereteket, módszereket. Az elmúlt 10-15 évben teljesen megváltozott az intézménybe járó gyermekek családi szociokulturális háttere. Sok a Hátrányos Helyzetű és Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermek, a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek száma. Mind emellett felvállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrális nevelését is.

Megfelelve Magyarország Alaptörvényében megfogalmazott elvárásnak, az a célunk az óvodában, hogy egy gyermek se érezze magát származása, szociális körülményei, világnézeti, vallási hovatartozása miatt hátrányosan megkülönböztetve.

Intézményünkbe járó gyermekek 98% - a Hátrányos Helyzetű romaszármazású, ezért az általános célok és feladatok mellett meg kívánjuk őrizni hagyományainkat, eredményeinket, és **az esélyteremtő, hátránykompenzáló nevelés sikeres megvalósításához szeretnénk hozzájárulni.**

Az eltérő ütemű egyéni fejlődés következtében a gyermekek ismerete és készsége mennyiségi és minőségi különbséget mutat, amelyet tovább fokoz a szociokulturális környezet különbözősége és az itt élő roma származású családok.

A gyermekek kisebb része, érkezik csak érzelmi biztonságot nyújtó környezetből, évről évre nő azon gyermekek száma, akik környezeti ártalmaktól terheltek, viselkedésükben szorongásosok, indulatosak, agresszívak.

Lényeges hangsúlyt fektetünk a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, kiemelten figyelünk a **szabadjáték** szerepére. Intézményünkben a gyermekek fejlesztése folyamatos napirendbe ágyazott, **komplex tevékenységek** szervezésében, **differentiáltan** valósul meg.

Óvodánkban már több éve hagyománya van a **néphagyományok ápolásán** belül a **környezeti nevelésre** épített képességfejlesztésnek, az **egészséges életmódra** nevelésnek, a mozgás megszerettetésének a nevelése.

Óvodánk felkészült a **sajátos nevelési igényű** gyermekek integrált nevelésére.

Saját készítésű, jól bevált, jogszabályhoz igazított dokumentációs rendszerrel rendelkezünk, melyben jól áttekinthető a tervezőmunka, megvalósítási folyamat és a mérés, értékelés eredményei is.

Belső Ellenőrzési Csoportunk is hatékonyan működik.

Ezeknek a tényeknek a figyelembe vételével vizsgáltuk felül Pedagógiai Programunkat, amely lehetőséget biztosít számukra a leghatékonyabb fejlesztés megvalósítására.

Pedagógiai Programunkban összegezve van mindaz a szellemiség, elvárás és szakmai tudás, közös értékrend, amelyet a „mi óvodánk” életérzés jelent. Óvodánk elvárásként támasztja a dolgozóival szemben, hogy az intézményünkben cseperedő gyermekek sikeresen nevelkedjenek, kompetenciáik pozitív irányba fejlődjenek. Fontos számunkra a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék, mint az óvodáskorú gyermek, legfontosabb tevékenysége.

Hiszünk abban, hogy az intézményünket választó családokkal való jó együttműködés alapja az, hogy a gyermekek szülei az óvodába lépés pillanatától megismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják, azonosuljanak vele és megvalósításban partnerként közreműködjenek.

A Mezőzombori Bóbita Óvoda nevelőtestülete és a nevelő és oktató munkát segítő alkalmazottak közössége együttesen arra törekszünk, hogy az elmúlt évek szakmai eredményeit megtartva, színvonalas, pozitív jövőképet sugárzó intézmény maradjunk, ahol jó gyermeknek és felnőttnek lenni egyaránt.

Mindezek arra ösztönöztek minket, hogy a meglévő programunkat átgondoljuk, és újra alkossuk, hogy alkalmazkodni tudjunk az országos és helyi elvárásoknak.

Fontosnak éreztük, hogy intézményünk önállóan dolgozza ki nevelési programját.

A program, kibővített megújított változata e dokumentum.

Célunk:

A gyermeki személyiség fejlesztése, érzelmi életének gazdagítása, a hagyományok ápolása, a természet iránti fogékonyság megalapozása cselekvésen keresztül, élményt nyújtó játékos tevékenységeken keresztül, a természet szeretet megalapozása a családok aktív együttműködésével, a hátrányos helyzetből adódó különbségek csökkentése, a gyermekek testi lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, s azon jártasságok, készségek megalapozása, melyek képessé teszik az iskolai életmód elfogadására.

Törekvésünk, hogy intézményünk megfelelő személyi, tárgyi feltételekkel rendelkezzen és az egységes pedagógiai szemléletet megőrizve továbbfejlesszük óvodánk sajátos arculatát.

Olyan intézményt szeretnénk, ahol:

- Az egységes pedagógiai szemlélet hatására – a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- Biztonságot nyújtó családi légkörben folyik a nevelés;
- Az óvoda légköre, a folyamatos napirend és a játék kiemelt szerepének köszönhetően a gyermekeknek igazi, derűs gyermekkoruk van,
- Tisztelik a gyermeki személyiséget, figyelembe veszik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását,
- A gyermekek kíváncsiságára építve gazdag, változatos tevékenységek biztosítják az egyénre szabott fejlesztést,
- Elfogadják, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- Az óvodapedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazott összehangoltan, következetesen és példát mutatva segíti a gyermekek személyiség fejlődését,
- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben,
- Minden gyermek más, minden gyermeket a maga szintje és képességei szerint szükséges nevelni, fejleszteni,

- A differenciálás érvényesül a célokban, feladatokban, a munkaformákban, módszerekben, az eszközökben, segítségnyújtásban, az elsajátítás idejében, tempójában.

A módosítás törvényi háttere

- 2011. évi CXCV. Törvény a Nemzeti Köznevelésről
 - 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény végrehajtásáról
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI - rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
 - 363/2012 (XII. 17.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról és annak módosításáról szóló a 77/2025 (IV. 25.) kormányrendelet
- 363/2012. (XII.17.)Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012.(X.8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 48/2012.(XII.12.) EMMI - rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 1997. évi törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 32/1997.(XI.5.) MKM-rendelet a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013.(II.26.) EMMI - rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 51/1997.(XII.18.) NM - rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- 1998. évi törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

Az óvoda jellemző adatai

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

INTÉZMÉNY OM AZONOSÍTÓJA 202398	KÉSZÍTETTE A NEVELŐTESTÜLET Fazekasné Kovács Katalin főigazgató
Legitimációs eljárás: az érvényességet igazoló aláírások	
2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 70. § (2a) bekezdése szerint a nevelőtestület nevében véleményt nyilvánított. nevelőtestület nevében aláírás munkaközösség nevében aláírás	A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak Szülői szervezet nevében aláírás
A Púétv. 171.§ (18), (43) bekezdése alapján a pedagógiai programot a fenntartó a határozatszámom jóváhagyta. Fenntartó képviselője	
Hatályos: visszavonásig	
Dokumentum jellege: Nyilvános	
Iktatószám:	

Az alapító Okirat kelte:

Az intézmény hivatalos elnevezése:

Mezőzombori Bóbita Óvoda és Bölcsőde

OM azonosítója: 202398

Törzsszáma: 812016

Óvoda címe:

3931 Mezőzombor Mátyás utca 23.-27.

Elérhetőségei:

: 06/47-369-040

: mezozovi@freemail.hu ; mezozovi@gmail.com

Főigazgató: Fazekasné Kovács Katalin

Igazgatóhelyettes: Stefánné Takács Andrea

Intézmény fenntartója:

Mezőzombori Község Önkormányzata

3931 Mezőzombor

Óvodai csoportok száma: 4

Férőhelyek száma: 100 fő

Óvodánk objektív feltétel rendszere:

Pedagógiai Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések

	Fő
Közüktatás vezető /Tanügyigazgatási és szakértői szak/ Vezető óvodapedagógus	1
Másod diploma	
Stefánné Takács Andrea	1
Tanúsítvánnyal végződő, bizonyítványt adó képzés	
Egyéb képesítés	

Egyéb eredmények:

- ▶ Rajzpályázatokon való részvétel (területi, országos,) és jutalmazások
- ▶ Énekkari fellépések (kistérségi, országbeli)
- ▶ Fogadj örökbe egy ovit
- ▶ EFOP-3.1.3-16-2016-00001 „Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása”, „Esélyteremtő óvoda”
- ▶ Magyar Falu program keretén belül, tornaszoba, udvari játszótér felújítása.
- ▶ Kulturális, „Kultúrával a gyermekekért”

Az intézmény dolgozói létszáma a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően biztosítja az intézményi működést.

Az Alapprogramnak megfelelően a Pedagógiai Programunkban érvényesülnek a különböző – köztük az **innovatív** – pedagógiai törekvések, az Alapprogram szemléletével azonosan biztosítjuk az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusok irányítják.

Az óvodapedagógus kulcsszereplő a nevelés folyamatában, elfogadó segítő, támogató attitűdje, kommunikációja, bánásmódja modell értékű az óvoda más dolgozói számára, ezért a kiegyensúlyozott légkör tudatos fenntartása érdekében folyamatos belső továbbképzésükre eddig is és a jövőben is nagy hangsúlyt kívánunk fektetni.

Az óvodai nevelő-fejlesztő munka segítői a pedagógiai asszisztens és a dajkák. Munkájuk nélkülözhetetlen a gyermekek sokoldalú és eredményes nevelésének megvalósításában.

Fontosnak tartjuk valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését, összehangolt munkáját a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

A speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve valósítható meg.

A pedagógussal szembeni elvárások:

Kompetencia	Intézményi elvárás
1. Pedagógiai módszertani felkészültség	A pedagógus: - A tevékenységek tervezésénél és szervezésénél előtérbe helyezi azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a gyermekek tevékenykedtetését, aktivitását biztosítják. A gyermekek életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszereket, szemléltetést, ellenőrzést és értékelést alkalmaz a fejlesztő tevékenységek folyamatában. Változatos tanulási módszereket alkalmaz a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése során.
2. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához	A pedagógus: - Fontosnak tartja, az egyéni adottságok, képességek figyelembevételét, a hátránnyal indulók felzárkóztatását, a tehetségesek felkarolását. - A gyermekek egyéni képességeit a fejlesztés folyamatában figyelembe veszi. - A fejlesztési feladatokhoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat alkalmaz a hátrányos helyzetű gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése érdekében. - Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a differenciálást, a tehetséges gyermekek gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását segíti.

szükséges módszertani felkészültség	megfelelő
3. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	A pedagógus: • A gyermeki személyiség fejlesztését egyrészt az óvodapedagógusok és a gyermekek közvetlen, személyes kapcsolata révén, másrészt közvetett módon, a gyermeki közösség ráhatásán keresztül valósítja meg. • Részt vesz a célok közös megfogalmazásában, azok eléréséért összehangolt módon tevékenykedik, illetve az elvégzett munkát értékelni tudja. • Nevelő-fejlesztő munkájában figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, a közösségfejlesztés során is ennek alapján tervezi feladatait. • A közösségek tevékenységét tudatosan tervezi és folyamatosan szervezi. • A gyermeki közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítását, ápolását segíti. • Tevékenységét az elfogadás, figyelem, megértés, jóindulat jellemzi mind a gyermekek, mind a szülők és a pedagógus kollégák felé. • Döntéseibe igyekszik bevonni a gyermekeket is. • Kiemelten fontosnak tartja a differentiálást, • Előnyben részesíti az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat. • A hátrányos helyzetű gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése érdekében a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat alkalmaz. • Segíti a gyermekeket a társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére. • Saját élményű tapasztalaton keresztül fejleszti ki a gyermekekben a szociális érzékenységet pl: együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás, amelyek gyakorlása elengedhetetlen a kulturált társas együttélés érdekében.
4. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	A pedagógus: • A közösségek tevékenységét tudatosan tervezi és folyamatosan szervezi. • A fejlesztő tevékenységek tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezi azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a gyermekek tevékenykedtetését, állandó aktivitását biztosítják. • Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetségek feltárását, gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását tehetséggondozó és felzárkóztató tevékenységekkel segíti.

	• A fejlesztéshez kapcsolódó szemléltető eszközöket tervez, készít. • A tervezés során érvényesíti Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Pedagógiai Program fejlesztési céljait • Tervezőmunkája során épít a gyermekcsoport előzetes ismereteire • Az ismeretanyag feldolgozás ütemét és mértékét a gyermekcsoport egyenletes fejlődéséhez, illetve az egyéni adottságokhoz igazítja. • Alaposan felkészül és tudatosan tervezi a fejlesztési folyamatokat.
5. A tanulás támogatása	A pedagógus: • Ismeri a tapasztalatszerzésen alapuló tanulás helyes és hatékony módszereit • Fejlesztő munkája során az alulteljesítő, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak. • Olyan szervezési megoldásokat részesít előnyben, amelyek előmozdítják a tapasztalaton alapuló tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését. • A hátrányos helyzetű gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése érdekében feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat alkalmaz. • Használja a korszerű pedagógiai alapokra épülő, interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési eljárásokat. • Részt vesz a jó gyakorlatok gyűjtésében, segítő belső (ötletek, egyéni erősségek) és külső erőforrások (például pályázati lehetőségek) és szakmai támogatások feltérképezésében, azok alkalmazását segíti. •
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	A pedagógus: • Igényt tart a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására. • A gyermekek életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszereket, szemléltetést, ellenőrzést és értékelést alkalmaz a fejlesztési folyamatok során. • Fontosnak tartja a gyermekek egészséges terhelését, fejlődési folyamatuk követését, a személyre szóló fejlesztő értékelést. • A gyermeki személyiségfejlődés folyamatát nyomon követi, dokumentálja, elemzi, és az értékelési eredményeket összekapcsolja, szükség esetén fejlesztési tervet készít. • A pedagógiai programnak és az egyéni fejlesztési terveknek megfelelően történik az egyéni szabott értékelés, amely a személyiséglapon, nyomon követhető. • Részt vesz az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítésében, módosításában.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	A pedagógus: • Ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit. • Elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílust és hangnemet, viselkedést tanúsít a gyermekek, a szülők és kollégák felé. • Együttműködik az utazó gyógy és fejlesztőpedagógusokkal. • Kiemelt figyelmet fordít az óvodában elvégzendő gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelőssel. • Az integrált fejlesztésben részesülő gyermekek nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserén, szakmai felkészítésen, továbbképzésen vesz részt. • Közreműködik az óvodai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában. • Aktívan részt vesz a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösség munkájában. • Kellő figyelemmel, érdeklődéssel, megbecsüléssel fordul a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása) • Ápolja és bővíti eddigi kapcsolatait a községben működő iskolával és közművelődési intézménnyel
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért	A pedagógus: • Aktívan részt vesz a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség tevékenységében (Oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása. Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.) • A továbbképzéseken tanultakat átadja a nevelőtestület tagjainak. • Pedagógiai munkájában törekszik a korszerű szemléletmód kialakítására, új nevelési módszerek elsajátítására. • Elengedhetetlennek tartja a folyamatos megújulást annak érdekében, hogy érvényes válaszokat adhassunk a nevelésoktatás időszerű kérdéseire. • Feladatot vállal a munkaközösségek munkájában, a nevelőtestület aktuális feladataiban • Az intézmény érdekeit minden lehetséges fórumon képviseli: Szülői értekezlet, Nyílt nap, Bemutató óra • Az SZMSZ, Házi rend szabályait betartja. Ismeri, és pedagógus munkájában alkalmazza is az intézmény alapidokumentumaiban megfogalmazottakat, a célkitűzésekkel azonosul: Pedagógiai Program, SZMSZ, Házi rend

Pedagógiai Program megvalósításának eszközrendszere

Csoportok száma: 4

Folyamatosan került, illetve kerül felújításra az épület és a belső terek a költségvetésen belül és a pályázati lehetőségek függvényében.

A fenntartó önkormányzatnak köszönhetően az elmúlt években több pályázati lehetőséget is kihasználva, felújításokon esett át az óvodánk. Mint külsőleg és belsőleg teljesen átalakult, megújult. Tágasabb, korszerűbb a **huszonegyedik század elvárásainak** megfelelő intézménnyé fejlődött.

Intézményünk jelenleg négy csoporttal működik. **Ideális feltételrendszert** biztosít a ránk bízott gyermekek óvodai neveléséhez, fejlesztéséhez. Megfelelően felszerelt, tágas, világos csoportszobákkal, fejlesztőszobával rendelkezünk és a felújítás során akadálymentesített lett épületünk. Az Integrációs pályázatoknak köszönhetően, az elmúlt években folyamatosan bővült eszköztárunk és csoportszobáink felszereltsége. Megújult bútorzattal, sikerült olyan kis játékkuckókat kialakítani, ahol a gyermekeknek a **szabadjátékhoz szükséges valamennyi feltétel adott**.

Igyekszünk otthonossá, barátságossá, megfelelően praktikussá alakítani a környezetünket. Óvodánk udvarának ápolására, szépítésére nagy gondot fordítunk. Évről évre apró kis újítások teszünk a közvetlen környezetünk megszerettetésére és a környezeti nevelés érdekében. A felújítások alkalmával a szülők segítségét is igénybe vettük, amibe szívesen és örömmel részt vettek és vesznek.

Csoportszobáink esztétikusak, egyéni színezetűek, megfelelnek a gyermekbarát óvodai csoportok követelményeinek

Felszereltségünk:

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklet –*JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről rész alapján* tárgyi feltételeink rendelkezésre állnak, torna szobával is rendelkezünk pályázatnak köszönhetően.

Különös gondot fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges eszközök beszerzésére.

A tárgyi feltételeket - a nevelési specifikumokat figyelembe véve-a pedagógiai program megvalósításához rendszeresen felülvizsgáljuk és a mindenkor költségvetés függvényében és a pályázati lehetőségeket kihasználva frissítjük, pótoljuk.

A Pedagógiai Program célja, feladata

„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
 Megtanulnak türelmesnek lenni.
 Ha a gyerekek bátorítva élnek,
 Megtanulnak bízni.
 Ha a gyerekek dicsérve élnek,
 Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
 Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
 Megtanulják az igazságosságot.
 Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
 Megtanulnak hittel élni.
 Ha a gyerekek megerősítve élnek,
 Megtanulják magukat szeretni.
 Ha a gyerekek elfogadva, barátságban élnek,
 Megtanulják megtanulni a szeretetet a világban.”
 (Dorothy Law Holt: „Egy élet a kezében”)

Alapvető céljaink

- A gyermekek érezzék jól magukat az óvodában. Az *őket megillető jogok* tiszteletben tartásával fejlődjenek.
- A *családi nevelés kiegészítéseként*, az óvodások *sokoldalú, harmonikus fejlődésének*, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése egyéni sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A 3-7 éves gyermekek *szocializációjának* segítése, a kíváncsi magatartásformák kialakítása.
- A gyermekek *egyéni fejlettségéhez* igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó *differenciált* személyiségfejlesztés, *hátránykompenzálás és tehetséggondozás*.
- A *kiemelt figyelmet igénylő* gyermekek inkluzív nevelésének megvalósítása.
- A *cigány nemzetiséghez* tartozó és *migráns* gyermekek óvodai nevelésében a kisebbségi önzonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása.

Feladat:

- A családi nevelés kiegészítése, segítése, hátrányok csökkentése.
- Elfogadó, befogadó, biztonságos, érzelmmel teli, inger gazdag, esztétikus környezet biztosítása.

- Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt, mely nem enged teret semmilyen előítéletnek.
- Emberi értékek közvetítése.
- Sokszínű, életkornak megfelelő tevékenységek szervezése.
- Ismeretek komplex bővítése, egyéni képességek fejlesztése.
- Az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez fontos gyermeki képességek, személyiségvonások fejlődésének közvetlen segítése.
- A gyermekek kompetenciájának erősítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelésének megvalósítása (SNI, BTM, stb.).
- Az egyenlő hozzáférés, gondoskodás biztosítása, az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése.
- A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és a tárgyi környezet biztosítása.

Gyermekekép, Óvodakép

Gyermekeképünk

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Nyitottak vagyunk a speciális nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelésére. Célunk az egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása, és hogy a gyermek önmagához képest fejlődjön.

Pedagógiai Programunkban alapvető **érték** gyermekeközpontú szemlélet, ennek megfelelően nevelőtestületünk a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Az egyenlő hozzáférés esélyével biztosítunk a számukra olyan sokféle tevékenységet, amelyek által szabadon kiteljesedhetnek,

testileg-lelkileg megerősödhetnek, kibontakozhat egyéniségük. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép:

Az óvoda nevelési intézmény védő, óvó, szociális feladatokkal, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Az óvodában minden azért van, hogy a gyermek boldog legyen.

A gyermeket körülvevő környezet legyen vonzó, esztétikus, biztonságos.

A társas kapcsolatokat egymás elfogadása, tisztelet, szeretet, érzelmi dominancia, bizalom, jellemezi.

Nevelésünkre jellemző az inkluzív pedagógiai szemlélet, a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése.

A befogadó köznevelési rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása, a társadalmi integráció segítése. A családi nevelés kiegészítéseként, biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek nevelésének optimális feltételeit.

Célunk a gyermekek egyéni szükségleteihez, igényeihez, egyéni fejlettségéhez, érési tempójához igazodó differenciált személyiségfejlesztés, tehetséggondozás, hátránykompenzálás, a tanuláshoz szükséges képességek, részképességek megalapozása, játékba és szervezett tevékenységbe ágyazottan.

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése, a megfelelő szakemberek bevonásával, a családdal történő szoros együttműködésben.

Hisszük, hogy nevelésünk során akkor hatékonyabb az ismeretek átadása, ha a gyermekeknek sokoldalú tapasztalatszerzésre és élményszerű átélésre adunk lehetőséget. Nevelő munkánk során a differenciált képességfejlesztést helyezzük középpontba. A gyermek képességei, készségei, adottságai, életkörülményei különböznek, ezeket a különbségeket elfogadjuk. Munkánk során törekszünk arra, hogy minden gyermeket önmagához képest fejlesszünk. Valljuk, hogy az óvodás legintenzívebben a játékon keresztül fejlődik. A sokat és jól játszó óvodásból nyitott, érdeklődő iskolás, majdan alkotó, munkájában kitartó felnőtté válik. A gyermeki fantáziának, a szabadon szárnyaló képzeletnek, a nyitottságnak, a rácsodálkozás lehetőségének, a felfedező, a szabad aktivitás kibontakozásának engedünk teret.

A komplex differenciált személyiség- és képességfejlesztés, az egészséges életmód alakítása, a külső világ tevékeny megismerése, a kiemelt figyelmet igénylő és cigány nemzetiségi gyermek nevelésével, fejlesztésével kapcsolatos célkitűzéseink, feladataink hangsúlyos szerepet kapnak pedagógiai programunkban. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosságuk megőrzését, ápolását, társadalmi integritását.

Küldetésünk:

A ránk bízott gyermekek nevelése, amely során megvalósul a gyermekek szükségleteinek kielégítése, magasabb szükségletek iránti igényük kialakítása, egyéni ütemű fejlődésük elősegítése, tudatos fejlesztése, inkluzív pedagógiai szemlélettel.

A sajátos nevelési igényű, és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése (beillesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás).

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Óvodánk nevelési gyakorlata a tehetséggondozás terén

Célunk: a tehetségígéretes gyermek kreatív megnyilvánulásainak, átlagon felüli kognitív képességeinek (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók), speciális képességeinek, (zenei, nyelvi, mozgás, matematikai, rajz, szociális), feladat iránti elkötelezettségének, illetve gyenge képességeinek sokoldalú fejlesztése.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

- ☺ A tehetség „felmérése” 3-5 éves korban a napi tevékenységek során történik.
- ☺ Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézmény lehetőségeivel.
- ☺ A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.
- ☺ A **tehetséges gyermekek** számára igyekszünk olyan lehetőségeket, tevékenységeket biztosítani, amelyek képességeik kibontakoztatását segítik. (Társas-, és logikai játékok;

zenei fejlesztés; nagyobb ügyességet igénylő kézműves technikák – pályázatokon való részvétel stb.). Ennek érdekében intézményünkben három műhelyt működtetünk - néptánc; ábrázolás- kézimunka; ovi-info.

Kivételes képességű, tehetséges gyermekek

- ☺ **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, nyelvi stb.)
- ☺ **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- ☺ **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- ☺ **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés:

A tehetség felismerése:

- ☺ a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés /tehetséggondozás a tehetség elismerésével, azonosításával kezdődik
- ☺ a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetséget sejtet

Az óvodapedagógus feladata

- ✓ Felismeri - szükség esetén kolléga vagy szakember segítségével- a tehetség megjelenési formáit.
- ✓ Pedagógiai megfigyelésekre alapozva, céltudatos tervezéssel fejleszti és erősíti a gyermek tehetségével összefüggő erős területeket, a műhelyfoglalkozásra ajánlja a kollégáknak.
- ✓ A gyermek gyenge területét (ami gyakran szocializációs probléma) tudatosan fejleszti.
- ✓ Sokféle kreatív tevékenység biztosításával bátorít az egyéni megoldásokra, dicsérrettel, elismeréssel, konstruktív bírálattal, ösztönzi a gyermeket.
- ✓ Lehetőségeket teremt a gyermek tehetségének óvodában, óvodán kívüli megmutatkozására
- ✓ Tájékoztatja, és együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülőkkel a tehetséges gyermek tovább fejlődésének érdekében.
- ✓ A tehetség specifikumának megfelelően irányítja a gyermeket szakemberekhez.
- ✓ Segíti a szülőket a tehetség ígéretet mutató gyermek megfelelő iskolatípusba való irányításában.

Várható eredmények:

- ✓ A gyermek személyisége, erős és gyenge képességei, sokoldalúan, folyamatosan fejlődnek.
- ✓ Önkifejező és önérvényesítő törekvések során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.
- ✓ A szülők támogatják a gyermeket tehetségük kibontakoztatásában.
- ✓ Tehetségének megfelelő iskolatípusban kezdi meg a tanulmányait.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjával kapcsolatosan célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Célunk, egyrészt folytatni a család nevelő munkáját, másrészt pedig kiegészíteni azt.

A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé válik a gyermekek között személyiségük különbözősége.

Még inkább érvényes ez a sajátos nevelési igényű gyermekekre, mert ők csak mélyen érzelmi alapon álló, empátiás környezetben tudják leküzdeni különbözőségükből adódó hátrányukat. Így tudjuk segíteni e gyermekek komplex rehabilitációját, elősegíteni társadalmi adaptációjukat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjával kapcsolatos óvodapedagógusi feladataink:

- Inkluzív szemlélettel, a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- Ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek érdekében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, érthető kiejtésre nevelést.

- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését elősegítik azok az élmények, tapasztalatok, és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.
 - Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szakemberekkel: gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus.
 - A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
 - Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól
 - A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni

A nemzetiségi óvodai nevelés

Pedagógiai Programunkban az Alapító Okirattal összhangban a nevelőtestület a cigány nemzetiségi gyermekek számára biztosítja a nemzetiségi óvodai nevelést. Nevelőtestületünk az óvodai tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a nemzetiségi irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Az óvodai nevelés magában foglalja a nemzetiségi hagyományok, szokások továbbörökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését. Az óvodai nemzetiségi nevelés tartalmazza a nemzetiségi kultúra, művészetek és hagyományok értékei közül azokat, amelyek a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodnak. A nemzetiségi óvodai nevelés olyan módon készíti fel a gyermekeket a sikeres iskolakezdésre és későbbi tanulmányokra, hogy tudatosan épít a nemzetiségi kultúra és a többségi kultúra közötti különbségekre és hasonlóságokra. A szociálisan hátrányos környezetből óvodánkba kerülő gyermekek fejlesztésére fokozott gondot fordítunk.

Célunk:

Óvodánkba járó gyermekek 90%-a nemzetiségi kisebbségből származó gyermekek, ezért kiemelten fontos számunkra a szocializációjuknak segítése, a családi és közösségi elvárásoknak megfelelő viselkedésformák összhangjának megteremtése integrált nevelési feltételek keretében.

Kiemelt feladatnak tekintjük:

- Az óvodánkba járó szociálisan, mentálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelését, a családok segítségét.
- A családbevonás eredményeként el kívánjuk érni, hogy a családok nagyobb odafigyelést tanúsítsanak gyermekeik gondozására, nevelésére.

A fejlesztési terv végrehajtásával megvalósítjuk, hogy gyermekeink kiegyensúlyozottak, érdeklődők, nyitottak legyenek az ismeretek befogadására, és váljanak alkalmassá az iskolai tanulmányok megkezdésére.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A Gyermek Jogairól szóló Egyezmény önmagában nem teremtheti meg azokat a társadalmi feltételeket, amelyek a gyermekek egészséges fejlődése érdekében szükségesek, azonban biztos alapot nyújt olyan társadalmi törekvésekhez, amelyek a társadalmi fejlődés szolgálatában a gyermek mindenek felett álló érdekét kívánják érvényesíteni.

A gyermeki jogok érvényesülése az óvodában

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja - a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a magyar óvodai nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia;

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Az óvodai nevelésben alapelv:

- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

A pedagógusok feladata még, hogy tudatában legyenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, és minden alkalmat megragadjanak az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteik bővítésére.

Intézményünkben érvényesül a:

- diszkriminációmentesség
- a hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi integrációjának támogatása
- az integráció biztosítása

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek tekintetében óvodánk nevelési gyakorlatában is szerepel az együttnevelés, a befogadó /inkluzív/ nevelés feltételeinek megteremtése és folyamatos fejlesztése.

E nevelési gyakorlat minél szélesebb körű elterjesztése kiemelt jelentőséggel bír, mind hátrányos helyzetű, mind a sajátos nevelési igényű gyermekek, de a többi gyermek vonatkozásában is.

Az esélyegyenlítő tevékenység célja

- boldogok és kiegyensúlyozottak legyenek
- rendelkezzenek biztonságot jelentő morális normákkal, értékekkel
- erősek maradjanak a megpróbáltatások idején is, meg tudják oldani problémáikat
- legyen elegendő önbizalmuk, szeretni és becsülni tudják önmagukat.
- Merjenek hinni képességeik hatalmában, legyen bátorságuk tehetségük felfedezéséhez, akarataik és kitartásuk a megvalósításhoz.

- Rendelkezzenek megfelelő készségekkel és kellő határozottsággal a veszélyt jelentő helyzetek visszautasításához.

Az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő bánásmód követelménye biztosítása érdekében folytatott intézményi tevékenység

Az intézménynek az esélyegyenlőség, valamint az egyenlő bánásmód követelménye biztosítása érdekében a következő feladatai vannak:

- a családi háttérből fakadó esélyegyenlőséget, valamint az egyenlő bánásmód követelményét sértő körülmények feltárása, valamint azok kezelési módjának meghatározása,
- az óvoda azon együttműködési kapcsolatainak meghatározása, illetve a kapcsolattartásban ellátandó feladatok leírása, melyek segíti az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményének megtartását,
- a szülők jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, az ezzel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése,
- a pedagógusok jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok rögzítése,
- a gyermekek jogainak és kötelezettségeinek meghatározása, valamint az ezekkel kapcsolatos intézményi feladatok azonosítása,
- a gyermekek fejlődésének értékelése.

A szociális hátrányok csökkentésére irányuló intézkedések:

A gazdasági, társadalmi folyamatok megváltoztatták a család intézményét, szerkezetét és működését is. Érezhetően csökken a családok szocializációs ereje, felerősödnek funkciózavarai.

A gyermekvédelem első, legfontosabb jelző intézménye az óvoda.

Célunk:

A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése.

A gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.

Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladatunk:

- Elősegíteni a veszélyeztetett, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek mielőbbi óvodába kerülését, ezért óvodánk felvállalja a két és fél éves gyermekek nevelését is.
- A differenciált képességfejlesztés megszervezése.
- Érzelmi biztonságot nyújtó környezet kialakítása, mely elősegíti minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.
- Segíteni a gyermekek jogainak, érdekeinek érvényesítését a hátrányok enyhítését segítő eszközökkel /prevenció. szocializáció elősegítése/
- Példamutató magatartás az óvodapedagógus és dajka részéről a különbözőség elfogadására, tiszteletben tartására.

Minden gyermek részére biztosítjuk az optimális fejlődéshez szükséges feltételeket, amely segíthet a fennálló hátrányok leküzdésében.

GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Családgondozás – szociális munka

Az óvoda nyitottságából adódóan gyermekvédelmi felelős szakember segítheti az intézmény által felvállalt szociális jellegű tevékenységeket, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését. Az óvoda gyermekvédelmi felelőse, és az óvodapedagógus, az óvodavezető egyéni döntése alapján sokat tehet a nehéz helyzetben lévő családokért.

Családgondozás lehetőségei:

- család és gyermekvédelmi tevékenység,
- szociális támogatások lehetőségeiről folyamatos információk nyújtása,
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve,
- a családban fellépő életvezetési, mentális problémák kezeléséhez segítségnyújtás,

- családi felkérésre közvetít a családok és a szakszolgáltató intézmények között,

Az óvoda, az óvodapedagógus a családról bizalmas információt nem adhat ki felhatalmazás nélkül illetéktelen személyeknek.

Gyermekvédelmi munkánk **céljai:**

- **az óvodánkba érkező, szociális helyzetükből adódóan lemaradást mutató gyermekeink az iskolai életet egyenlő eséllyel kezdjék iskolás társaikkal,**
- **az esélyegyenlőségi tervvel szinkronban érvényesüljön az egyenlő hozzáférés elve, az esélyegyenlőtlenségek csökkentése,**
- **a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése pozitív hatásrendszer és az alapvető szükségletek kielégítésének biztosításával,**
- **az óvodánkba integrálható sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokára, mellyel biztosítjuk, hogy fejlettségüknek megfelelő iskolában kezdhessék el iskolai életüket,**
- **Legyen természetes gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a különbözőség elfogadása.**

Az óvodában biztosítjuk számukra a nevelő-fejlesztő légkört, ezzel együtt a szülőkre is hatással vagyunk támogató, segítő, empátikus magatartásunkkal.

Gyermekvédelmi munkánkban az egyenlő hozzáférés elvének érvényesülésével fő szerepet kap a gyermeki jogok érvényesítése és eredményre juttatása. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentésére törekvés vonatkozik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére is.

A gyermekvédelem a programunkban, és a mindennapi munkánkban egyaránt kiemelt szerepet kap.

A gyermekvédelmi megbízott feladatai (1 fő):*A nevelési év elején:*

- az éves munkaterv mellékleteként a gyermekvédelmi terv elkészítése,
- felmérések készítése az óvodában: szociálisan vagy más módon hátrányos helyzetűekről, halmozottan hátrányos helyzetűekről, veszélyeztetett gyerekekről,
- az az óvodába járó gyermekek szociális és egyéb szempontú állapotának meghatározása,

A nevelési év során:

- Állandó kontroll a veszélyeztetett gyermekek felett – konzultáció a kolléganőkkel, családsegítő szolgálattal.
- Folyamatos önképzés, jogszabályok nyomon követése.

AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet alatt (pedagógiai szakszolgálat intézményei, közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében. A társadalmi változások miatt szükségessé válik az egészségneveléssel foglalkozó szakemberekkel kialakított kapcsolat bővítése.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Az óvodai nevelés a **családdal együtt**, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetőleg a család teremt meg.

Az óvoda részéről segítő kapcsolat alapfeltétele a családok megértésére törekvés. A segítő folyamat elválaszthatatlan a társadalmi folyamatok családokra gyakorolt nemkívánatos hatásainak ismeretétől.

Mivel a családyszocializáló hatása elsődleges, ezért fontos a családokkal való hatékony együttműködés. Biztosítjuk számukra azt, hogy tájékozódhassanak gyermekükről, az óvodai élet szokásrendszeréről. Fontosnak tartjuk a folyamatos kapcsolattartást az óvodapedagógusokkal. Törekszünk arra, hogy meggyőzzük őket a rendszeres óvodába járás fontosságáról. Kellő toleranciával, tapintattal közelítjük folyamatosan a családi szokásokat az óvoda szokásrendszeréhez. Lehetőséget biztosítunk közös rendezvények, programok segítségével a többségi társadalom szocializációs közegében eltöltött idő növelésére, így a viselkedésmódok utánzására gyermeknek és felnőttnek egyaránt.

A családgondozás alapkoncepciója többek között a családi összetartozás erősítése.

A családgondozás folyamatában feltárt eredmények arra is rámutatnak, hogy a szülő betegsége hogyan befolyásolja a gyermek autonómiájának fejlődési folyamatát.

Az óvoda és a család kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

Az óvodai nevelőmunka a nevelés színtereinek szoros együttműködésével lehet csak eredményes.

Az óvodai nevelés a gyermek családi kultúrájának figyelembevételére, a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épít.

Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk óvodásaink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük. Megismertetjük velük szemléletünket, programunk célját, feladatait, ugyanakkor igyekszünk megismerni a család nevelési eljárásait, szokásait. Nevelőmunkánk csak a kölcsönös családi megerősítéssel lehet eredményes, fontos az összhang megteremtése.

A szülőknek érezniük kell, hogy szeretjük gyermekeiket, tiszteletben tartjuk nevelési elveiket. Emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben is pozitív modellt nyújtunk.

A gyermekek fejlődéséről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, hitelességre, tapintatosságra törekszünk, fontosnak tartjuk az előremutató segítségnyújtást. Ez a tény a roma családok esetén még hangsúlyosabb eltérő kultúrájuk, életmódjuk, életvitelük miatt.

Az óvodapedagógusok maximálisan vegyék figyelembe ezt, és érvényesítsék az integrációs gyakorlatot, a segítségnyújtás mindig legyen családhoz mért.

A kapcsolattartás formái:

- Beiratkozás, az első találkozás.
- Összevont szülői értekezlet megtartása, részletes tájékoztatás nyújtása helyi pedagógiai programunkról, óvodánk működéséről.
- Csoportos szülői értekezlet a nevelési év folyamán két alkalommal – a csoportot érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleg problémák megbeszélése, a szülői vélemények, javaslatok meghallgatása.
- A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett környezetben élő gyermek szüleivel folyamatos kapcsolatteremtésre törekszünk.
- A Szülői Szervezet működését az óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata rögzíti, a szervezet elsősorban koordináló szerepet tölt be a család és az óvoda között, s a jogszabályoknak megfelelően élhet véleményezési jogával
- Nyílt napok szervezésével lehetőséget biztosítunk a napi óvodai életbe való betekintésre.
- A szülők segítségnyújtását igényeljük és elfogadjuk, számítunk közreműködésükre, az óvodáért végzett munkájukra.
- Óvodai ünnepségeinkre, rendezvényeinkre alkalmanként meghívjuk a szülőket, a gyerekek ajándékkal kedveskednek nekik.
- Egyéni beszélgetések közösen megbeszélte időpontban.
- Elektronikus kapcsolattartás a törvényi és etikai szabályok figyelembevételével.
- Aktuális információcsere.

Óvoda-iskola kapcsolat

Az iskolákkal kialakított jó partneri kapcsolattartás további folytatására törekszünk.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda - iskola átmenet minél zavartalanabb, zökkenő mentesebb legyen. Ennek érdekében kölcsönös megbecsülésen, tiszteleten, érdeklődésen alapuló kapcsolatra törekszünk a községben működő iskolával, nevelőtestületével.

A hasonló pedagógiai szemlélet, személyes kapcsolatok, ismeretségek megkönnyítik, gyümölcsözővé teszik mindennapi munkánkat.

Egymás munkájának alaposabb megismerése, a jó kapcsolat ápolása, szakmai információcsere céljából rendszeresen részt veszünk egymás rendezvényein.

A kapcsolattartás elvei

- ✓ A kapcsolattartást a kölcsönös bizalom, a nyitottság és egymás munkájának tisztelete, megbecsülése jellemezze
- ✓ A gyermekek jogainak és érdekeinek messzemenő figyelembe vétele.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Megteremti a feltételeit, hogy a tanítók minél teljesebb képet kapjanak az óvoda életéről, munkájáról.
- ✓ A kapcsolattartásért felelős személlyel közösen meghívja az óvoda szakmai munkájába betekintést nyújtó lehetőségekre az iskola pedagógusait.
- ✓ Lehetőség szerint ellátogat a gyermekekkel az iskolába.
- ✓ Részt vesz szakmai konzultációkon.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

A Mezőzombori Kapocs Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Kapcsolattartó: óvodavezető, illetve egyeztetést követően a gyermekvédelmi felelős.

A kapcsolattartalma: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása.

A kapcsolat formája, lehetséges módjai:

- Az intézmény segítséget kér a Mezőzombori Család- és Gyermekjóléti Szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt.
- A Mezőzombori Család- és Gyermekjóléti Szolgálattól értesítése - ha az óvoda a központ beavatkozását szükségesnek látja.

- Amennyiben további intézkedésre van szükség, az óvoda megkeresésére a Gyermekjóléti Szolgálat javaslatot tesz arra, hogy az óvoda a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen.
- Esetmegbeszélés - az óvoda részvételével a szolgálat felkérésére.

Gyakoriság: szükség szerint.

Miskolc Megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Tagintézményei

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, illetve egyeztetést követően az óvodapedagógus, logopédus.

A kapcsolat tartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.

Gyakoriság: nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve a fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus és óvónők jelzése alapján szükség szerint.

Az óvoda orvosával, fogorvosával, védőnőjével

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, a törvényi előírásoknak megfelelően kapcsolatot tart az óvoda orvosával és védőnőjével.

Kapcsolat tartalma:

- gyermekek fejlődésének mérése, regisztrálása a védőnő által, az intézményben
- felvételtkor illetve nevelési év elején esetleges tetvesség felderítésére irányvizsgálat végzése

Gyakoriság:

- fogorvosi szűrés évente,

Az alkalmazottak alkalmassági vizsgálatát végző szolgáltatás tekintetében a munkába állás előtti orvosi vizsgálatra és az időszakos orvosi vizsgálatra történő beutalás.

Fenntartóval

Kapcsolattartó: óvodavezető, óvodavezető-helyettes,

Kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselete.

Kapcsolattartás területei különösen:

- Az óvoda átszervezése, tevékenységi körének módosítása,
- Az óvoda nevével kapcsolatos eljárás alkalmazása,
- Az óvoda pénzügyi, gazdálkodási tevékenysége,
- Az óvoda belső szabályzó dokumentumainak jóváhagyása,
- Az óvoda működésének törvényességi ellenőrzése,
- A magasabb vezető teljesítményértékelése, közoktatási szakértő bevonásával.
- Az óvodában folyó szakmai munka ellenőrzése közoktatási szakértő bevonásával.

A település **külhoni testvér kapcsolatain** keresztül, igyekszünk az ott működő óvodákkal a kapcsolatot felvenni. A kölcsönös szakmai tudás megosztására, a nemzeti összetartozás erősítése érdekében, szakmai és gyermekprogramok szervezésére törekszünk. Lehetőség szerint, igyekszünk a szakmai kapcsolat fenntartására

A kapcsolattartás formája: területi vezetői értekezletek, kiállítások, rendezvények, központi ünnepeken való intézményi képviselő, munkamegbeszélések, adatszolgáltatás, beszámoló írásban.

Gyermek programokat ajánló kulturális intézményekkel

Kapcsolattartó: az óvodavezető helyettese

Kapcsolat tartalma: színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása, kiállítások látogatása, településen belül és kívül.

Kapcsolat formája: intézményen belül, és intézményen kívüli kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé.

Gyakorisága: nevelési évenként minimum 3-4 alkalommal, a szülői szervezet véleményének kikérésével.

Az óvodai nevelés általános feladatai**Egészséges életmód alakítása**

A teljes körű egészségfejlesztés célja: az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét biztosító, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan

fejlesztő, óvodánk mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Cél:

A gyermek egészséges életvitelének alapozása, egészségének védelme, megőrzése, óvása.

Testi - lelki - szociális egészségnevelés.

A gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme

Az óvodapedagógus feladata

- Egészséges, esztétikus, biztonságos környezet kialakítása.
- A gyermekek testi szükségletének, mozgásigényének, edzettségének biztosítása, egészségének védelme.
- Megfelelő szokásrendszer kialakítása.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.
- Kapjanak külön figyelmet a sajátos nevelési igényű gyermekek is.
- Szakemberek bevonásával – szülővel együttműködve – prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelés.
- Mintaértékű életvitel közvetítése a család felé.
- A gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása, a rendszeres tevékenységek biztosításával a testi – szellemi fejlődés elősegítése.
- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, a Hátrányos és Halmozottan Hátrányos Helyzetben lévők felzárkóztatása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- Az óvodán kívüli programokhoz megfelelő számú felnőtt kísérő biztosítása.
- A 2,5 éves gyermekek étkezéséhez, gondozásához, pihenéséhez megfelelő feltételeket /eszközök, berendezések mérete, rugalmas napirend, fokozott segítségnyújtás/ biztosítása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, - különös tekintettel a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségű – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- Életvezetési készségek fejlesztése, melyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Az óvodásoknak a lehetőségekhez mérten biztosítjuk az egészséges és biztonságos környezetet, melyben kialakítjuk az egészségüket védő szokásokat.
- A szülők bevonásával a gyermekek körültekintő testápolása, az időjáráshoz igazodó öltözködési szokások kialakítása, az étkezés higiénijának megalapozása.
- A családok, egészségügyi szervezetek bevonása az egészségvédelmi feladatok realizálásába.

A dajkák feladata

- ✓ Mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés környezetbarát tisztítószer használata, tisztítószeres gondos kezelése, zárása, balesetmentes környezet fenntartása.

Területei:

- Gondozási szokásrend kialakítása.
- Testi nevelés, mozgásigény kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének kialakítása, megóvása.
- Egészséges, biztonságos környezet kialakítása
- Környezet tudatos magatartás megalapozása

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke, területe.

- *A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.*
- *Tágabb, szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.*
- *Életkornak megfelelő tapasztalatok megszerztetése.*

Óvodánkban, az egészségnevelési program megvalósítása során alapvetően és elsősorban a gyerekek meglévő ismereteire, gondolkodásmódjára, fogalomhasználatára kívánunk támaszkodni. Az alapprogramban megfogalmazottakkal összhangban feladatunk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás szokásrendszerének elsajátíttatása mellett, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása. Az egészséges táplálkozás megvalósulása az ételmezési normán, az étrend összeállításán, a pedagógusok egészségpedagógiai kulturáltságán és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

Az óvodai étkezést biztosító főzőkonyhánk központi ajánlásra készítik el étrendünket, így ezen a területen a megfelelő hőfokon, illetve esztétikus tálalással tudjuk az étkezési kedvet kialakítani.

Az egészséges táplálkozás megvalósításában a szülőnek és az óvodapedagógusnak is kiemelt szerepe van.

Alapelvünk: az óvodában folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermek biológiai, életkori társadalmi sajátosságait, beilleszthető az óvodában megvalósuló, átfogó prevenciós programokba.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiénias szabályok kialakítása az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása, és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet.

- A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme óvodai életünknek. Olyan szervezeti kereteket, formákat biztosítunk, melyek a természetes mozgásigény kielégítésére, az egészséges életmód kialakulására szolgálnak. Rendszeres, örömmel

végzett mozgásra, egészséges életvitelre szoktatjuk őket (kirándulások, séták, biciklitúrák).

- Időjárástól függetlenül a mozgásszükséglet kielégítését, a levegőztetést biztosítjuk.
- A gyermekek igényének megfelelően a napirenden belüli nyugodt pihenés feltételei adottak.
- ***A megtanult mozgás alkalmaztatása. Önállóságra nevelés.***
- ***Óvodai foglalkozások körébe épített mozgásnevelés. A napirend egészét átszövő mozgáskorrektációs helyzetek alkalmazása. Speciális fejlesztés***

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok kidolgozása, amelyek különösen:

- ☺ az egészséges táplálkozás,
- ☺ a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- ☺ a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- ☺ a bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése,
- ☺ a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- ☺ a személyi higiéné területére terjednek, további feladatot jelentenek.

A gyermekek különböző táplálkozási, testápolási, öltözködési szokásokat hoznak a családokból. Ezért ezen a területen különösen fontosnak tartjuk az együttnevelést. Feladatunk a gyermek egyéni szokásainak megismerése, annak tiszteletben tartása. Feladatunk továbbá a szülőknek megmutatni, hogy az óvoda milyen feltételeket biztosít az egészséges életmód szokásrendszerének kialakításához, és meggyőzni őket az óvodai szokások elfogadásában, következetes betartásában.

- A Hátrányos és **Halmazottan Hátrányos Helyzetű**, valamint a Veszélyeztetett gyermekek esetében a gondozási teendők növekedésével számolhatunk. Nem az a cél, hogy gyermek helyett a gyermeket kiszolgálva mindent a felnőttnek végezzenek el, hanem az, hogy megtanulja önállóan ellátni magát a gyermek. Ehhez nyújtanak segítséget a felnőttek.
- Kulturált étkezés
 - ❖ az étkezések szervezése
 - ❖ ízléses terítés, tálalás
 - ❖ önálló étkezés és az önkiszolgálás szokásainak alakítása
 - ❖ oldott légkör, halk beszélgetés

Az óvodapedagógus feladata

- Közös nevelési elveket egyeztet.
- Korlátozza az egészségtelen élelmiszerek behozatalát, a szülőket ösztönzi, hogy gyermekeiknél a gyümölcs, zöldség és az ivóvízfogyasztást preferálják.
- Tanácsot ad, ajánl (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében) az egészséges ételek fogyasztásával kapcsolatban.
- Felhívja a figyelmet a családi étkezés során fogyasztott egészségtelen ételek csökkentésére, mellőzésére.
- Megszervezi, hogy hetente egyszer gyümölcs vagy zöldség nap keretében nagyobb hangsúlyt kapjon az egészséges táplálkozás.
- Az ismeretek rögzítését az élményszerű tapasztalatszerzés, cselekedtetés segíti / séta, vásárlás, salátakészítés, ételek elkészítése/.
- A dajkával közösen az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében tapintatosan ösztönözi a gyermekeket az új ételek megkóstolására, maga is példát mutat, pozitív minta kiemelésével rögzíti a helyes táplálkozás szokásait.
- Tiszta étkezési környezettel, ízletes terítéssel, rugalmas napirenddel, szokásrenddel járul hozzá a gyermekek étkezési kedvének fenntartásához.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése**Alapelvek:**

- A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára.
- Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Ezért az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.
- A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:
 - ❖ Szabad beszélgetések, a mesélés. A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit. Olyan

mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

➤ A WHO definíciója:

❖ „A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

- Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.
- Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.
- Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.
- Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védő oltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.
- A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.
- Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai

sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

- Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények).
- Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának.
- Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.
- Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk.
- A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja.
- Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.
- Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál.

- A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.
- Az óvodapedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Az óvoda ellátja a tehetséggutatóval és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkalni is szükséges.
- Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

A gyermekek egészségének védelme, biztonságos környezet

- Az egészséges életvitel kialakításánál nagy szerepe van a környezet megismerésének, környezetbarát viselkedésnek. A gyermekekben szeretnénk megalapozni az egészséges életvitel iránti igényt a szülők segítségével.
- Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását. Gyakori szellőztetést, a páratartalom biztosítását, a portalanítást, a fertőtlenítést, a környezet tisztán tartását, sok zöld növény elhelyezését.
- A gyermekek rendszeres egészségügyi szűrése óvodánkban biztosított (testtartás, hallás, látás, fogászat).
- A négy, öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a napi prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.
- A gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük, a balesetek elkerülése végett a személyi és a tárgyi feltételeket biztosítjuk, a használati eszközöket ellenőrizzük.
- Az edzés lehetőségét minden évszakban a szabad levegőn való tartózkodással használjuk ki, fejlesztve a gyermek ellenálló-képességét. Tehát kihasználjuk a levegő, napfény együttes hatását, de odafigyelünk az erős napsütés káros hatásának kiküszöbölésére is.
- Mindig legyen alkalom szabad, önálló mozgásra, futkározásra. A játék, a kirándulások célját és ezzel együtt időtartamát a gyermekcsoport életkori sajátosságaihoz igazítsuk. A túlterhelő, fárasztó menetelés, a gyermek fizikai képességeit meghaladó kirándulások nem érik el a kívánt hatást, nem lesznek örömforrások a gyermek számára.
- Nevelőmunkánk legfontosabb színtere az óvoda udvara.
- **Akadálymentes közlekedés biztosítása.**

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ☺ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- ☺ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- ☺ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- ☺ Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- ☺ Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.

- ☺ Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- ☺ Teljesen önállóan öltöznek.
- ☺ A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket önállóan befőzik, bekötik.
- ☺ A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- ☺ A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- ☺ Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- ☺ A Hátrányos Halmozottan Hátrányos Helyzetűek elsajátítják az egészségügyi szokásokat.
- ☺ A gondozási tevékenységek során használatos kifejezéseket a gyermekek értik, esetenként alkalmazzák.
- ☺ Ismerik az étkezés során használatos eszközök, ételek nevét.
- ☺ Önállóan öltöznek, és ruhadarabjaik nevét megnevezik.
- ☺ Értik és használják a gondozás közben előforduló szavakat, kifejezéseket, udvariassági formákat.

Környezettudatos magatartás megalapozása

Az egészségünk és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a természet megvédése, a hulladék kezelés, az energiával való takarékoság szemléletformálásának, új értékek, célok beemelése az óvodai nevelés kompetenciájába.

Környezettudatos magatartásra nevelés célja:

Olyan szemléletet közvetíteni, ami elősegíti, hogy a gyermekek szeretik és tisztelik az életet, kulturális és nemzeti értékeket és őrzik a hagyományokat. Pozitívan viszonyuljanak a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez. A családok életvitele is váljék környezettudatossá a gyermekek szokásai és viselkedése megismerése hozadékaként.

Az óvodapedagógusok és a nevelést közvetlenül segítő alkalmazottak feladatai

- modell értékű példamutatás
- csoportszobában élősarok kialakítása, a gyermekek bevonása a növények ápolásába

- a környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- a környezet fenntarthatóságának érdekében szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelés,
- az óvoda tisztaságának megóvása, az óvoda épületének és környékének szépítése, virágosítása, a csoportszobák szellőztetése,
- családok bevonása óvoda szépítése, egészségvédő programokba,

A fejlődés várható eredménye az óvodáskorban

- Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját,
- megfelelően használják az óvoda épületének helységeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök)
- takarékoskodnak a vízzel,
- részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben pl: téli madár etetés, élőlények, növények, állatok védelme, óvása.

Az érzelmi nevelés, szocializáció, a közösségi életmódra való felkészülés

„A társas fejlődés egyik oldala a szocializáció – az a folyamat, amelyben a gyerekek társadalmuk normáit, értékeit és ismereteit sajátítják el. A társas fejlődés másik oldala a személyiségalakulás – az az út, amelyen minden egyes gyermeknek kialakul saját egyéni érzésvilága és viselkedése...” (Cole)

A gyermeki személyiségben az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodába érkezése pillanatától kezdve kedvező érzelmi hatások ériék. Ezért

óvodánk családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légkörben várja és neveli a gyermekeket, melyek hatással vannak érzelmi kötődésük kialakulására.

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Cél

- ☺ A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságának, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.
- ☺ Fontosnak tartjuk a közös élményekre épülő közös tevékenységeket, ezért napirendünkben, heti rendünkben a folyamatos életszervezésnek, rugalmasságnak adunk teret. A közösségfejlesztő pedagógiai munkát odafigyelés, meghallgatás, saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása jellemzi. A felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalma segíti a gyermeket a sikertelenségek elviselésében, feloldásában.
- ☺ A nehezen szocializálható lassabban fejlődő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének szempontjából fontos és kiemelt jelentőségű a speciális egyénre szabott törődés, szükség szerint megfelelő szakemberek közreműködésével (gyógypedagógus, logopédus).
- ☺ **A nemzeti identitástudat egészséges alakítása szempontjából fontos, hogy az óvodapedagógus jól ismerje a kulturális hagyományok rendszerét, szokásvilágát, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos családok életmódját.**
- ☺ *A Gyermekek érzelmileg kötődjenek társaikhoz, elfogadják őket, alkalmazkodnak az egyéni állapotukhoz, érezzék a közösséghez való tartozásukat.*

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- **Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.**
- A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvodapedagógus tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek.

- Mozoghassanak a gyermekek szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.
- Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni légkört biztosít és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával.
- Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban.
- A gyermek erősségeinek és az esetleges hátrányok felmérése alapján az egyéni differenciált fejlesztés elvének érvényesítése.
- A személyes kontaktus folyamatos biztosítása a tevékenységek során,
- A gyermekek eltérő egyéni testi és lelki szükségleteinek figyelembevétele egyéni kielégítése,
- A gyermekekre vonatkozó információk bizalmas kezelése
- A **Hátrányos Halmazottan Hátrányban** élők családjainak bevonása a gyerekek óvodán kívüli társas kapcsolatainak támogatásában.
- Az óvodai nevelésben gazdag szocializációs szinterek, sokszínű tevékenység rendszer biztosítása.
- ***Speciális nevelési szükséglet biztosítása megfelelő szakember segítségével (Nevelési Tanácsadó, Logopédus, Fejlesztőpedagógus, Gyógy-testnevelő)***
- A gyermek erkölcsi tulajdonságainak fejlődése érdekében, olyan közös élményeken alapuló tevékenységek biztosítása, melyekben fejlődik, alakul erkölcsi normájuk, önfegyelmük, segítőkészségük, önzetlenségük, figyelmességük és együtt érző képességük.
- Nemzeti ünnepek alkalmával nemzeti identitásuk fejlesztése, hazaszeretetre nevelés, valamint a keresztény kulturális értékekkel való megismerkedés lehetőségeinek megteremtése. Méltó megünneplése az életkori sajátosságok figyelembe vételével. Ezen belül a nemzeti jelképekkel való megismerkedés: nemzeti zászló, himnusz, címer.
- A gyermeki kíváncsiság, érdeklődés felkeltése, kielégítése az őt körülvevő természeti és társadalmi környezet iránt (óvja, védje, becsülje, tisztelje környezetét) pozitív érzelmi viszony alakítása.
- Biztosítson az óvodapedagógus elegendő teret, a gyermek „én” érvényesítő törekvéseinek.

- Olyan óvodai tevékenység formák szervezése a gyermekek számára, melyben teret biztosít a gyermek akaratának egészséges fejlődésére, az önállóság, önfegyelem, kitartás, pontosság, feladattudat kialakulására.
- Vegye észre a gyermekek családi nevelésének pozitív értékeit és erősítse azokat.
- Ismerkedjen meg a családok életkörülményeivel, nehézségeivel, gondjával, hogy jobban megérthesse az általa fejlesztett nevelt gyermekeket.
- A szülőkkel fontos, hogy jó kapcsolatot alakítson ki a gyermek közös nevelésének érdekében. A szülőkkel, nagyszülőkkel való jó kapcsolat segíti a kisgyermek beilleszkedését a csoportba, amely a szocializáció alapfeltétele, ennek felismerésében segítjük a szülőket.
- Fogadja el a gyermekek másságát, és ennek tudatában fejlessze őket.
- Olyan nevelési módszereket és eljárásokat ismerjen, amelyek a gyermek fejlesztésének szempontjából sikerrel alkalmazhatók.
- Csökkentsen és oldja a gyermekek szorongásait, feszültségeit, gátlásait, az óvodai neveléssel szemben, bizalmat tudjon ébreszteni a gyermekekben az óvodai közösség elfogadására.
- A csoportjaiban kialakult konfliktushelyzeteket hatékonyan, megértően kezelje, ítélőképességét, érzelmeit befolyásolják, legyen képes a kompromisszumra.

A gyermekek egyéni eltéréseinek tolerálása

- A gyermek jelzéseinek, viselkedésmódjának, alkalmazkodó képességének megfigyelése, a megfigyelések értékelése.
- Az egyéni érdeklődésnek, igényeiknek megfelelő tevékenységrendszerek megteremtése, biztosítása.
- Konfliktus helyzetekben a gyermekek bevonása a konfliktus helyzet megoldására és a szabályalkotásba.
- *Az egyéni szociális szükségletek kielégítése.*
- *A gyermekek eltérő érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása.*
- Közvetlen segítségadás a nehezen beilleszkedő, visszahúzódó, társtalan gyerekek esetében.

Az óvodapedagógus feladatai a szocializáció támogatásában

- a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása,
- a sokszínű közös élmények gazdagítása, társadalmi tapasztalatok bővítése,

- az óvodapedagógus pozitív viselkedési mintája alapján, a helyes viselkedési szabályok és szokások megalapozása,
- a közösségi élet szokásainak és az együtt működés szabályainak kialakítása az óvodai tevékenységformák segítségével,
- a hazához, a tájhoz, a nemzeti kultúrához való kötődés kialakítása ápolása, a nemzeti értékek megbecsülésére nevelés,
- a községben élő hagyományok ápolása, a családok és az idősebb generációk segítségével, közreműködésével,
- a gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek szervezése és az óvodai életben (születésnap, névnap)
- a nemzeti és vallási ünnepek hagyományainak beépítése az óvodai életbe,
- a gyermekek által vállalt feladatok során adódó akadályok leküzdésére való motiválás, a megkezdett tevékenység, feladat befejezésére való ösztönzés.

Esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt.
- **A cigány tárgyi díszítőelemek és színvilág felhasználásával a nemzetiséghez való érzelmi kötődés erősítése.**
- A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, s ez által, a gyermekekben erősödjön az élmény-befogadó képesség.
- Képesek legyenek a tárgyi – emberi – természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.

Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- Az intellektuális érzelmek megjelenése, segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb – tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

- ▶ A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze az értelmi képességeket – az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást,- különös tekintettel a kreativitásra.
- ▶ A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetében tartását.
- ▶ A kiemelkedő képességű gyerekek, illetőleg a szociálisan hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek egyéni differenciált fejlesztése.
- ▶ A kisgyermek ebben a korban, a játékban, a játékos tevékenységekben, a kellően motivált munkában fejlődik a legjobban.
- ▶ A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.
- ▶ Az érzelmi alapigények biztosítása – biztonságérzet szeretetérzet, védettségérzet – segítése a gyermekeknek abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközök segítségével szabadon kifejezhessék.
- ▶ A szülőkkel való együttműködés meghatározó eleme a folyamatnak.

Bátorító nevelés

A felnőtt - gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

- ▶ Az óvodapedagógus próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.
- ▶ Az óvodapedagógus magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- ▶ A gyermekek tevékenységéhez az óvodapedagógus biztosítson nagy szabadságot, a pontos határok megjelölésével. A határokat meg kell védeni a gyermeki respektálás érdekében. Tehát a nagy szabadság, a világos határok azt jelentik, hogy az óvodapedagógus röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit akar, vagy amit nem akar.
- ▶ Az óvodapedagógus a többszöri “határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat, következményeket. Ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításhoz.
- ▶ Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását. Az óvodapedagógus segítse a

gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.

- A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.
- Az óvodapedagógus nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvodapedagógus, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.
- Az óvodapedagógus bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt - gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagos megnevezésével, az ok kiemelésével.
- Biztosítson az óvodapedagógus minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben, a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.
- A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a közös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás.
- A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
- Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak. Az óvodapedagógus örömét jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.
- A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.
- A bátortalanabb gyermekek nevelésekor az óvodapedagógus minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek is.
- Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

- Az óvodapedagógus hívja segítségül a nevelésben a célirányosságot. Elemezze, vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- ☺ Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- ☺ A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- ☺ Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- ☺ A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- ☺ Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- ☺ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- ☺ A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- ☺ Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- ☺ A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- ☺ Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- ☺ A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- ☺ Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- ☺ Érvényesítik kezdeményezőképességüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- ☺ Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- ☺ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- ☺ Elfogadják és betartják a közösség szabályait, kérésre és kérés nélkül is segítenek egymásnak.
- ☺ A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásszabályainak betartása. Egymást megkérlik a szabályok betartására.
- ☺ A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- ☺ Ismerik saját képességeiket, értékelik saját tetteiket.

- ☺ **A másságot elfogadják, segítőkészek, pozitívan értékelik.**

Az értelmi fejlesztés, nevelés, a szociálisan és halmozottan hátrányban lévő, a kiemelkedő nehézségekkel rendelkezők differenciált fejlesztése

Célja

- ☺ A gyermek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudja oldani, tudjon eligazodni a világban.
- ☺ **Az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.**

Feladatai

- A 3-7 éves gyermek legfőbb életkori sajátosságaira, a kíváncsiságra és érdeklődésre építve olyan sokszínű tevékenységrendszert alakítsunk ki, mely felkelti érdeklődésüket és bővíti a környezetről kialakult ismereteiket.
- A fejlődésre döntő hatással van a nevelés-tanulás tartalma, az ismeretanyag jellege, formája és módszere. 3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük, az ehhez szüksége képességeket fejlesztjük.
- A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása.
- A spontán tevékenységi rendszerek biztosítsanak a gyermekek számára lehetőséget arra, hogy közben fejlődjenek értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitásuk).
- A tapasztalatok minél többféle megismerő tevékenységet aktivizáljanak, a világról minél több információt szerezzenek a gyermekek, érdeklődésüknek, egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten.
- A gyermekekben kialakítjuk az a képességet, hogy a környező világ dolgaiban összefüggéseket keressenek, rendszert átvegyenek, illetve maguk is alkossanak.
- A helyes fogalmak kialakításához a tárgyak elemzése (analízise) és az egyes elemek összekapcsolása egészszé (szintézis) vezet.

- Az óvodáskorú gyermek jól ismeri a tárgyak jegyeit, ha jó a megfigyelőképessége. Segíti az elemzőképességet, ha nemcsak szavakban, hanem a gyakorlatban is konkrétan megtapasztalhatják az adott tárgy vagy jelenség tulajdonságait.
- A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az *érdeklődés* fenntartása.
- Ahhoz, hogy a probléma megoldására való kedv és képesség kialakuljon a gyermekben, az kell, hogy önállóságukat tiszteletben tartsuk és minél több lehetőséget biztosítsunk ismeret- és tapasztalatszerzésre.
- Többszöri megfigyelés után tapasztalatait alkalmazni tudja, akár több szakaszból álló cselekvéssort is végrehajt, ezt beszédével kíséri, beszédfejlődése ez által fokozatosan új irányt ad a gyermek gondolkodásának, mellyel segítjük a gyermekek szókincsének bővítését.
- A gyermeke kérdéseit soha nem hagyjuk megválaszolatlanul.
- Az arra rászoruló gyermekek esély egyenlőségének biztosítását segíti elő a differenciált egyéni fejlődést elősegítő felzárkóztató nevelési program. A kiemelkedő készségekkel rendelkezőknek egyéni differenciált fejlesztést biztosítunk.
- Az értelmi fejlesztés a nevelés egészét áthatja.
- A szülőkkel való együttnevelésben az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő készségfejlesztési tartalmak valósuljanak meg.
- *Ne az átlaghoz mérten fejlessze a gyermekek képességeit, hanem az egyéni differenciált bánásmód alkalmazásával, a gyermekek éréséhez, és személyiség fejlődéséhez mérten az egyéni készségeket kibontakoztatva.*
- Ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, a roma kisebbségi kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
- Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmódhoz a **beszédes légkör** is hozzátartozik.
- Az értelmi nevelés a gyermek **kíváncsiságára alapozott, tágan értelmezett tanulás.** Kitüntetett módja ebben az életkorban az **utánpótlás**, a felnőtt és a társ mintájának követése spontán helyzetekben. Fontos alapja a felnőtt és a gyermek közötti szoros érzelmi kapcsolat. A gyermek a környezetével való minden kapcsolatteremtésben tanul. „A tanulás létezési mód, ami elkísér a születéstől a koporsóig” – írja Nagy József.
- Nem cselekvésre kényszerítünk, hanem **cselekvési alkalmakat hozunk létre.** Tiszteletben tartjuk, ha valaki „csak” szemlélődik. Az **érési folyamatot szolgálni**, és nem erőltetni kívánjuk.

- **Gyakori próbálkozási, sok ismétlési lehetőség, tapasztalatszerzési alkalom** megteremtésével tanítjuk a gyermekeket, alakítjuk gondolkodási sémáikat, ismereteik rendszerét, problémamegoldó gondolkodásukat. Figyelembe vesszük, hogy az óvodás kort a nem tudatos tanulástól a tudatos tanulás felé való haladás jellemzi.

A gyermek tevékenységei:

- Az érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szereznek tárgyokról, dolgokról.
- Elmesélik környezetük eseményeit, jelenségeit, egyéni élményeiket.
- Megfigyelik az őket körülvevő világot, kialakul tér-és idő észlelésük.
 - Önkéntelen figyelmük szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Ismereteket, tapasztalatokat szereznek környezetükről.
- A sokoldalú tevékenységük során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképességük.
- Kérdeznek, véleményt nyilvánítanak, feladatokat oldanak meg, problémákat fedeznek fel.
- Egyéni munkaformában, saját elképzeléseik alapján-önállóan oldanak meg feladatokat.
- Csoportos tevékenység közben összehangolják tevékenységüket, egymást segítve tanulnak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ Érzékelő funkciók épek legyenek (látás, hallás, szaglás stb.).
- ☺ Belső érzékelése (mozgás, egyensúly) megfelelően működjön.
- ☺ Múltbeli tapasztalataira építve felfogja környezetének eseményeit, jelenségeit.
- ☺ Kialakul tér- és időészlelése.
- ☺ Önkéntelen figyelme szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- ☺ Sokoldalú tevékenysége során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképessége.
- ☺ Képes ún. gondolati, vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre.
- ☺ Képes emlékképek kombinálására, új alkotására, különbséget tesz a valóság és a képzelet világa között.
- ☺ Meglátja dolgok közötti összefüggéseket, a tárgyak lényegtelen tulajdonságaitól el tud vonatkozni, lényeges jegyek alapján általánosításokra képes.
- ☺ Szemléltethető tapasztalatból kiinduló összefüggések révén ok-okozati összefüggéseket felismeri.

- ☺ Tapasztalatainak, ismereteinek gazdagsága által problémamegoldó képessége az önálló problémamegoldás felé halad.
- ☺ *Társakkal való együttműködés.*
- ☺ **Alakul a nemzetiségi identitástudat**

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi - kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelés minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat minden mozzanatában. Az óvodai anyanyelvi nevelés óvodánk meghatározó eleme. Ezért programunkban kiemelt helyet foglal el az anyanyelv, a beszéd és a kommunikáció fejlesztése. Az óvodáskor az egyik legfontosabb szakasz a beszédfejlesztési teendők szempontjából. Legfőbb célunk, hogy gyermekeink megfelelő szintű kommunikációs készséggel hagyják el az óvodát.

Az a gyermek, aki jól beszél, biztonságosabban mozog környezetében, magabiztosabb, önállóbb, bátrabb. A helyes, tiszta beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét. A kommunikáció hiánya problémákat okozhat a személyiség harmonikus fejlődésében. Az óvoda tartalommal gazdag élete, a szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre az alapja beszédkapcsolatok alakulásának, az anyanyelvi nevelésnek. A mindennapos tevékenységek során arra törekszünk, hogy természetes beszédhelyzeteket hozzunk létre. A kommunikációs képességek fejlesztésére tudatosan felhasználjuk a játékot, építve arra, hogy a játék feloldja a gyermekekben a beszédgátlást. Gyermekekkel és felnőttekkel élénk kommunikációs kapcsolatok alakulnak ki. Beszédfejlesztés érdekében összegyűjtött nyelvi játékokat a korcsoportnak, az egyéni fejlettségnek megfelelően az óvodapedagógus módszertani szabadságát figyelembe véve alkalmazzuk.

Cél

- ▶ Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása.
- ▶ A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, helyes nyelvhasználattal a biztonságos önkifejezés megalapozása.

- ▶ Helyes mintaadással az anyanyelv fejlesztése, a kommunikációs készség alakítása az óvodai tevékenységekben.
- ▶ A kreatív kommunikációs képességek kialakítása.
- ▶ A szocializáció elősegítése, a családi nevelés hiányosságainak pótlása, az anyanyelv fejlesztése során.
- ▶ Az iskolára való előkészítés, az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztésével.
- ▶ Egyéni differenciált anyanyelvi fejlesztés az arra rászoruló gyermekek számára logopédus segítségével.

Feladat

- ▶ Az óvónő modellszerepéből adódó feladatok:
- ▶ Folyamatosan fejlesztjük nyelvi kultúránkat.
- ▶ Beszédünk a gyermek számára követésre méltó, szemléletes és kifogástalan legyen.

Az óvónő-gyermek kapcsolatából adódó feladatok:

- ▶ Figyelemmel kísérjük a gyermek egyéni beszéd sajátosságait (beszéd, beszédstílus, ütem) differenciált fejlesztést tervezünk.
- ▶ Idejében odafigyelünk a gyermek beszédhibáira, logopédussal folyamatos kapcsolatot tartunk.
- ▶ Minden lehetőséget megragadunk a gyermek szókincsének bővítésére, beszédének fejlesztésére.
- ▶ Az anyanyelvi nevelés feladatai a gyermek óvodai napirendjében a gyermeki tevékenységek minden színterén jelenjenek meg.
- ▶ Sajnos településünkön nem minden családban van megfelelő beszédkörnyezet, nem igazán törődnek gyermekük beszédének fejlődésével az esetleges beszédhibák javításával. Ezért tartjuk fontosnak, hogy az óvodába érkező gyermekek beszédképességét felmérjük, megismerjük, s egyéni differenciált formában fejlesztjük.
- ▶ Fontosnak tartjuk, hogy az óvodás gyermekekben mielőbb kialakítsuk a beszédértés megfelelő színvonalát, mert ez képezi az alapját a további beszédfejlesztésnek és a hangképzésnek.
- ▶ *A nyelvi kommunikáció megindítása*
- ▶ *A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése*
- ▶ *Beszédértés, szókincsfejlesztés*
- ▶ *A nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása*

Az illem

- ❖ Az anyanyelvi és kommunikációs képességek kialakulása szoros kapcsolatban áll az illem, a helyes viselkedési módok elsajátításával,
- ❖ Sajnos a gyermekek sok fontos illemszabályt nem ismernek óvodába érkezésükkor, a mi feladatunk ennek pótlása, helyes elsajátíttatása,
- ❖ Az anyanyelvi fejlesztés magába foglalja a helyes illemszabályok megismertetését és szóbeli megfogalmazását,
- ❖ Az illemszabályok elsajátítását, a szituációt játékok során tudjuk leginkább alkalmazni, megtanítani (pl. köszönési és udvariassági szokások, bemutatkozás, a jó megjelenés, vásárlás, utazás, telefonálás stb.)

Módszertani alapelveink

- ▶ Beszédhelyzetek, kommunikációs lehetőségeinek kihasználása
- ▶ A felnőttek példamutató beszéde
- ▶ Differenciált képességfejlesztés
- ▶ Játékosság és motiváció
- ▶ A folyamatos beszéd, a beszélgetés, a tanulás optimális feltételeinek biztosítása
- ▶ Az óvónő minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára követendő példa.
- ▶ Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.
- ▶ Éljen a nonverbális kommunikáció adta lehetőségekkel.
- ▶ Tartsa szem előtt, hogy a nevelés folyamata kétoldalú.
- ▶ Az egyéni fejlődés ütemének, a különbözőségeknek elfogadása és elfogadtatása.
- ▶ A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.
- ▶ Az óvónő gyakran kezdeményezzen beszélgetést.
- ▶ A gyermeket segítse a különböző beszédminták elsajátításában.
- ▶ Törekedjen a szép beszéd megerősítésére. Kommunikációs helyzeteket építsen be a foglalkozás menetébe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ☺ Aktívan használja a tapasztalatok során bővült szókincsét, megpróbálja folyamatosan összefüggő mondatokkal kifejezni magát.

- ☺ Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremti meg és tartja fenn a kapcsolatot, udvariassági kifejezéseket használ.
- ☺ Anyanyelven beszédük jól érthető, tagolt, megfelelő hangzású, hanglejtésű, folyamatos és összefüggő.
- ☺ Gondolataikat, érzéseiket, észrevételeiket, szükségleteiket érthetően fejezik ki anyanyelven.
- ☺ Nyugodtan, figyelmesen tudja végighallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesz részt, többnyire végigvárja a másik megnyilatkozását. Saját kérdését, válaszát, kiegészítő gondolatait ahhoz igazítja.
- ☺ Helyesen használja a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat.
- ☺ Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- ☺ Beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- ☺ Beszédértése és szöveg visszaadása kialakult, tud történeteket kitalálni.
- ☺ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy eltérések is lehetségesek).

A tevékenységek időkeretei: a napirend és a heti rend

Az óvodai napirendünkben, megfelelő tevékenységek és rugalmas időkeretek biztosításával az optimális életritmus kialakítására törekszünk. A rendszeresen visszatérő, ugyanabban az időben végzett tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak, segítik a gyermeket eligazodni az időben, ritmust adnak napjának. A napirend rugalmasságával lehetővé válik, hogy minden gyermek egyéni igény és tempó szerint végezze a tevékenységeket.

Napirendünket úgy állítottuk össze, hogy igazodjon a gyermekek életkori és egyéni szükségleteihez, és hozzájáruljon egészséges fejlődésükhöz. Napirendünk rugalmassága lehetővé teszi, hogy az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beilleszthetők legyenek, figyelembe véve a párhuzamosan végezhető differenciáló tevékenységeket. Főbb kereteit azonban igyekszünk mindig megtartani a gyermekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

Programunkat a részben vegyes életkorú csoportokra építettük. A csoportok életkori összetételénél a helyi óvodai lehetőségeket mértük fel. Az életkori jellemzők ismeretében, az egyéni eltérésekre építve, differenciált egyéni bánásmódot alkalmazó tevékenységi

formákban foglalkoztatjuk a gyermekeket. A tevékenységek megszervezésének alapja a folyamatosság, a kötetlenség, a választhatóság, átjárhatóság biztosítása.

Programunk napirendje

Tevékenység kezdete-vége	Tevékenységek megnevezése
6.30 – 10.30	Játék Személyes percek Tízórai, testápolás Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek Kötetlen és kötelező foglalkozások, iskolaelőkészítő foglalkozások Csoportos tevékenységek JÁTÉK Mozgásos percek Munka jellegű tevékenységek
10.30 – 11.45	Játék a szabadban, séta kirándulás Környezet megfigyelése
11.45 – 13.00	Testápolási teendők, Munka jellegű tevékenységek Ebéd
13.00 – 15.00	Pihenés, alvás mesével
15.00 – 15.25	Testápolási tevékenységek Uzsonna
15.25 – 16.30	Játék, egyéni képességfejlesztés Munka jellegű tevékenységek Mozgásos percek

A heti rendünk kialakításánál a pedagógiai programunknak megfelelően a komplexitás elvét követjük. A csoportban dolgozó óvodapedagógusok maguk döntenek, melyik napon milyen tevékenységi és tanulási formát választanak.

Alapja a kötetlenség, kivétel a szervezett mozgás, melyet heti egy, illetve két alkalommal, kötelező jelleggel, előre megtervezett napokon tartanak a csoportok.

Az egyhetes nevelési és fejlesztési tervet a két óvodapedagógus együtt készíti el, a gyermekek egyéni differenciált fejlődési ütemét és fejlesztési tervét figyelembe véve

A gyermeki személyiség fejlesztése, az életre való felkészítés feltételezi a gyermek szűkebb és tágabb környezetében megszerzett, átélt élményeinek és tapasztalatainak, ötleteinek, aktuális tevékenységeinek beépítését a nevelőmunka egészébe. Ezért a tervezés során külön is biztosítani szükséges a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában.

Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kiindulva a neveléstanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. *A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.*

A heti rend a csoport összetétele, az óvónő igénye és az adott szituáció szerint változtatható. A napirendet a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A gyermekek a tanköteleskorukat megelőző nevelési évben, iskola-előkészítő fejlesztő tevékenységekben vesznek részt, melyek tervezése megjelenik a gyermek fejlődési dokumentációiban is.

Az óvodai élet, tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Nevelési programunk tartalma a tevékenységeken keresztül valósul meg, és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén jut érvényre. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. Ezekben a tevékenységekben integrálódnak a gondozási, a munka- jellegű és tanulási tevékenységek.

A tevékenységek komplex együttese magába foglalja a gyermekek képességeinek fejlesztését miközben cselekvő részvételükkel a teljes személyiségüket is alakítja. Így juttatja el őket egyénenként arra a szintre, amely az iskola megkezdéséhez szükséges.

Játék

Pedagógiai Programunk a játékot az óvodás gyermek legjellemzőbb életmegnyilvánulásának, az iskola előtti kor, legfontosabb, leginkább fejlesztő alaptevékenységének, nevelési eszközének, módszerének, szervezeti keretének tekinti. A gyermekek egésznapját a

játéktevékenység szövi át és határozza meg. Ebben zajlik ismereteik, tapasztalataik, élményeik feldolgozása. Ebből indulnak ki és ehhez térnek vissza valamennyi tevékenységükből. A játékban érvényesülnek azok az érzelmi hatások, amelyek a gyermekek megismerés folyamatában érik és a társas magatartásukat is befolyásolják. Formálják a környezetben élő felnőttől alkotott véleményüket, valamint segíti a szociális magatartásukat alakító modellek követését, a példaképek választását.

Cél

- A játék a mindennapi, legfontosabb, a pszichikumot, mozgást, kreativitást, a gyermek egész személyiségét fejlesztő, élményt adó tevékenység legyen. A játék örömforrást jelentsen, a gyermekek belső szükségleteinek, vágyainak kielégítését szolgálja. Élményt adó tevékenység legyen ahol a gyermek az alap, és a fejlesztő tevékenysége, a nevelés eszköze. A szabadjáték érvényesüljön az egész nap folyamán, mozgásteret adva a gyermeknek, és a pedagógusnak. Gyűjtőhelye az általuk felhasználható eszközöknek, tárgyaknak, anyagoknak. Biztosítson lehetőséget a különböző témakörökhöz tartozó ismeretek feldolgozásához, újbóli élményt adó átéléshez. Legyen színtere a meglévő ismeretek átalakításának, és az újabbak felfedezésének. Nyújtson lehetőséget a kapcsolatteremtés színterének; a társas és a személyei kapcsolatoknak, a kommunikációnak és a metakommunikációnak. A játék kicsiben maga az élet: az, amit a kisgyermek felfog, és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki, és a játék segítségével teljesebbé válhat.
- A nevelési programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

Feladat:

- ⌚ Élményszerű, elmélyült játék kibontakozásának segítése.
- ⌚ Változatos lehetőségek kínálása a gyerekeknek, amiből szabadon választhatnak (hely, idő, eszköz, élmény, tapasztalatszerzések, alkotó-kreatív légkör).
- ⌚ Utánozható minta adása, tudatos pedagógiai jelenlét.

Alapelvek:

- A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ugyanakkor a gyermek legfőbb, legfejlesztőbb tevékenysége és egyben pszichikus szükségletének színtere is.
- A gyermek tiszteletben tartása társaként elfogadása.
- Átgondolt folyamatos napirend – hosszantartó, zavartalan játék lehetősége.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Az óvodapedagógus játékba való szerepében érvényesüljön:
 - modellnyújtó szerep,
 - feltételteremtő tevékenység
 - tudatos, megengedő, támogató, ösztönző, elfogadó biztonságot adó állandó jelenlét,
 - az indirekt irányítás felelőssége,
 - ötletadás, segítségadás, kreatív, önkifejező, önmegvalósító törekvéseket támogató.

A játék fajtái:

A játék fajtái sokszínűek, nem elkülöníthetők, - egységet alkotnak, egymásra épülnek.

1. Gyakorló játék
 2. Szimbolikus – szerepjáték
 3. Konstruáló játék
 4. Szabály játék
 5. Dramatizálás, drámajáték, bábozás
- Szervezési elvek, keretek

- ❖ Folyamatos, rugalmas napirend biztosítása, hogy a nap során a legtöbb időt a játék töltse ki.
- ❖ A játék során a szabad játék kerüljön túlsúlyba.
- ❖ A játék a gyermek élményeire, érdeklődésére, fejlettségére épüljön.
- ❖ Tapasztalatszerzés — élmény: Az élményszerzés lehetőségét közvetlen tapasztalatszerzés során biztosítjuk. Igen fontos, hogy a gyermekeknek legyenek élményeik: vásároljanak boltban, lássák az eladók, fodrász, postás stb munkáját.
- ❖ Párhuzamosan szervezett képességfejlesztő játékok felkínálásakor szabadon választhatnak eszközök, szerepek, társak, játékhelyzetek között
- ❖ Az indirekt irányítás felelősségét a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja.

Az óvodapedagógus feladata:

- ▶ Biztosítsa azokat a tapasztalati lehetőségeket ahol a gyerekek már meglévő vagy új ismereteiket élményeiket szerezhetik.
- ▶ Tudatos szervező és tervező munkával kialakítja azokat a feltételeket, (idő, hely eszköz) amelyek között a gyermekek feldolgozhatják, átalakíthatják, továbbfejleszthetik tapasztalataikat.
- ▶ Gondolatban felkészül arra, hogy a játékba integrált tanulás témái milyen műveltségi területeken belül és tartalmi megközelítésben kerüljenek feldolgozásra.
- ▶ Összegyűjti, előkészíti azokat az anyagokat, eszközöket, amelyek motiválhatják a gyerekek témaválasztását, tartalmi feldolgozását spontán vagy kötetlen foglalkozások keretében.
- ▶ Teremtsen közvetlen tapasztalat szerzési, élményszerzési lehetőségeket, melyeket a gyermekek a játékaikban átélhetik, átdolgozhatják, továbbfejleszthetik. Nagyon fontos, hogy a gyermekeknek legyenek élményeik, mivel a családi háttér nem mindig biztosítja ezeket a lehetőségeket. pl: vásároljanak az üzletbe; lássák az eladók, fodrász postán dolgozók munkáját;
- ▶ Igyekezzen megismerni a gyermekek képességeit, neveltségi szintje mikor és hol tart, mikor és hogyan jutathatja el őket a fejlődésük következő, magasabb szintjére.
- ▶ Ötletzsájkjukba minden olyan játék férjen bele, amelynek során a gyerekek kapcsolatba kerülnek önmagukkal és a környezetükkel. Engedjék őket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni, játszani és játszani, vagyis gyermeknek lenni.
- ▶ Kiemelt feladata megfigyelni a gyermekek játékát, felhasználni azt a saját nevelési céljainak elérése érdekében, és szükség esetén, indirekt módon befolyásolni.
- ▶ Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- ▶ Bővíti a szabályjátékaik mozgásfejlesztő játékaik körét, amelyeket a gyermekek a csoportszobán kívül más helyiségekben vagy a szabadban játszhatnak.
- ▶ Kezdeményezi és megteremti a feltételeit azoknak a játékoknak, amelyeket a gyermekek különböző természetes anyagokkal: vízzel, homokkal, kavicssal, falevelekkel, a szabadban és az óvoda belső tereiben játszhatnak.
- ▶ Minden gyermek **önállóan és szabadon választhat**, az összes játékfajta, játéktevékenység és játékeszköz között.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- ✓ Játékaikban dominánsan jelentkezik a szerepjáték

- ✓ Kitartóan, hosszú ideig képesek egy témában játszani
- ✓ Ismert meséket dramatizálnak
- ✓ Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normákat betartani
- ✓ Interakciójuk gazdag, kulturált, érthető
- ✓ Kialakul az együtt játszás igénye
- ✓ Egymás játékát kiegészítik, segítik
- ✓ Saját ötleteik alapján próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat alkalmazzák
- ✓ **Problémahelyzetek megoldására vállalkoznak**
- ✓ **A gyermekek ismernek olyan játékokat, melyek a helyi cigányság szokásaiból erednek.**

Játékba integrált tanulás

A tanulás, mint gyermeki tevékenységforma szerepel a játék és a munka mellett. A játék és tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban, játék közben, játékosan, szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik színtere.

A tanulásnak és játéknak közös jellemzői:

- Önkéntesség
- Aktivitás
- Önállóság
- Képzeletgazdagság – ismétlés
- Szabályok

A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenység után a gyermekek visszatérhetnek eredeti játékukhoz. A játékon belül a motoros, szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés fontos a tanulás folyamatában. Az óvodáskorú gyermek értelmi képessége, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű-szemléletes gondolkodása leginkább játékon keresztül fejlődik, ehhez társulnak a spontán, ill. szervezett tanulási helyzetek, melyeken a tapasztalatszerzést az óvónő irányítja. Az óvodában a szervezett tanulási tapasztalatok csirái az iskolai tanulásnak. A tanulás belső motiváltságát alapozzuk meg

óvodáskorban. A cél az, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő feladatot kapjon, a követelményeket az egyéni teljesítőképességhez kell mérni.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ▶ Utánzásos minta, modellkövetés
- ▶ Spontán játékos tapasztalatszerzés
- ▶ Játékos, cselekvéses tanulás
- ▶ Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- ▶ Irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- ▶ Problémamegoldás

Az óvodapedagógus feladatai:

→ Megteremti:

A gyermek egyéni szükségletei, adottságai, képességei kibontakoztatásának a lehetőségeit. Választható műveletek, szabályok magatartás és viselkedés formáló értékrendjét. A pszichológiai értelmezés szerinti tanulási típusok – motoros, szenzoros, verbális, szociális – érvényesülésének a lehetőségeit és a mintáit. A gyermek érzelmi-akarat éleetének megnyilvánulási lehetőségeit. A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének a kibontakozását. A folyamatos napirend betartásával időt enged a spontán tevékenységeknek, ahova az óvodapedagógus bekapcsolódhat, és differenciáltan továbbfejleszthet. A folyamatos reflektív értékelés során törekszik az új lehetőségek keresésére.

Informatikai eszközök használatának lehetősége

Az infokommunikációs eszközök nagyütemű fejlődésének hatására, intézményünkben fontosnak tartjuk, hogy játékos formában megismertessük a gyerekeket az IKT eszközök tudatos használatára. Óvodánkban már régebben is működött informatikai nevelés éppen ezért szeretnénk folytatni.

Verselés, Mesélés

Az anyanyelvi kultúra a műveltség megalapozását szolgálja, többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek, amellyel hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Az altatók, mondókák, kiszámolók, találós kérdések,

szólások, rigmusok, természet változását figyelő, időjárást jósoló mondások a gyermekkor hagyományait idézik fel. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Az óvodában közvetített mesék nagy részét a népmesék alkotják. Finom árnyalataival, nyelvi fordulataival, ismétlésekkel vizuális képek sorát jeleníti meg a gyermekben. Eközben fejleszti képalkotását, szókincsét, fantáziáját, esztétikai érzékét. A mesélővel való személyes kapcsolat során a gyermek érzelmi biztonsága erősödik, szorongásai, félelmei feloldódnak.

A népmesék mellett a klasszikus és kortárs irodalmi művek is helyet kapnak az irodalmi élmény közvetítése során. **A kisebbségi nevelés a kultúraátörökítése szolgálatába állítjuk a meséket, verseket, mondókákat. E szellemi értékek a hagyományok gazdagságát hozzák közel a gyermekekhez, melyen keresztül formálódik a kisebbségi identitástudatuk. Ezért nagy odafigyeléssel tervezzük meg az óvodai mese, vers tevékenysége során felhasznált irodalmi anyagot.**

Cél

- ✓ A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. - a belső képteremtés képzelet képességének fejlesztése,
- ✓ A gyermeki önmegismerés, és a világ megismerése a mese világán keresztül (a gyermeki világkép alakítása, formálása)
- ✓ Az életkor specifikus vers, mese- és mondóka kínálta gazdag szókincsével anyanyelvi nevelés biztosítása,
- ✓ Gazdag irodalmi élmények nyújtásával a hazai népi és nemzetiségi irodalmi művek megszerettetése, a későbbi olvasóvá válás - szeretve olvasó személyiség - kialakítása,
- ✓ A hagyományőrző népi mondókák, versek, kiszámolók megszerettetésével a társas kapcsolatok, pozitív érzelmi kötődések kialakítása,
- ✓ Az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti pozitív érzelmi viszonyok erősítése a mese és vers nevelő hatásával.
- ✓ *A nyelvi kommunikáció megindítása*
- ✓ *A nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása*
- ✓ *A könyvekhez való pozitív kapcsolat megalapozása*

- ✓ **A kisebbségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából azon versek, mondókák közvetítését, amelyek a gyermekek kisebbségi identitását alakítják, magyar nyelven.**

Az óvodapedagógus feladata

- Mesehallgatási szokások kialakítására törekszik, a mesemondást a nap kiemelkedő eseményévé igyekszik tenni.
- Mintát ad a példaértékű, tiszta, érthető, szép beszédre, kiejtésre, belső átéléssel, egyéni varázssával élményhez juttatja a gyermeket.
- Nyugodt feltételeket teremt a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakításához.
- Törekszik a vers és a mese megszerettetésére, a művek kifejező hangulatos előadására, a beszéd zenei elemeinek érvényesítésére.
- Figyelembe veszi, hogy a gyermek életkorának megfelelő irodalmi élményben részesüljön.
- A mesék mágikus csodáinak és átváltozásainak közvetítésével, segítségével ráébreszti a gyermeket a pszichikus realitásokra, hozzájárul a mesei kettős tudat kialakulásához.
- Mindennapi meséléssel elősegíti a gyermek mentálhigiénés fejlődését.
- A mese élményszerű előadásával, drámapedagógiai eszközök beépítésével motiválja, segíti a gyermeket az önálló dramatizálásra, bábozásra.
- Megfelelő hely és eszközök biztosításával elősegíti, hogy a gyermek ismert meséket, verseket szimbolikus játékában megjelenítsen.
- Megalapozza az irodalomhoz, a könyvhöz fűződő érzelmi kapcsolat kialakulását.
- A gyermeket önkifejezésre ösztönzi.
- Gyakori ismétlési lehetőségét biztosítja a gyermek számára.
- Tudatosan tervezz és készítse elő, egyes mesék fokozatos feldolgozását.
- Esztétikus eszközöket biztosít a bábozáshoz, dramatizáláshoz.
- Gondot fordít arra, hogy a gyermek más népi kultúrákból, közelebbi környezetükből származó irodalmi élményekkel is megismerkedhessen- cigány népmesék, zenei emlékek.
- A nyugodt pihenés előtti mesék megválasztásában és előadásában körültekintő.
- A gyermeket a könyvek megfelelő használatára, tiszteletére tanítja.
- Ünnepekre és jeles napokra való készülődés hangulatát az igényesen kiválasztott versekkel, mesékkel fokozza, a készülődés során törekszik a komplexitásra.

Gyermeki tevékenységek

- A játékokat kísérő mondókázás a mozdulatok egységével érzéki – érzelmi élményt nyújt.

- Képeskönyv nézegetés közben beszélgetést kezdeményeznek, kombinálják saját élményeikkel, így feszültségeiket, érzéseiket, félelmeiket kifejezésre juttatják.
- Szívesen hallgatják a mesét, verset, történeteket.
- Bábozás, dramatizálás közben aktívan használják szókincsüket, fantáziájukat.
- Kedvenc meséit szimbolikus játékokban megjeleníti,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat. A gyerekek maguk is meséljenek szívesen.
- ❖ Várják, igénylik a mesét.
- ❖ Szívesen báboznak, dramatizálnak egymással.
- ❖ Megszilárdulnak a mesehallgatással kapcsolatos szokásaik.
- ❖ Játékidőben maguk is kezdeményezzenek a mesékkal, versekkel bábozást, dramatizálják őket.
- ❖ Gondosan bánjanak a könyvekkel
- ❖ Válgatják igényükkel lefekvés előtt a mese meghallgatása
- ❖ Ismertebb meséket, verseket tudjanak képek alapján elmesélni, felidézni.
- ❖ **Ismernek, önállóan mondanak verseket, mondókákat helyi gyűjtésből is.**
- ❖ **A gyermekek mese-, versszeretete, ragaszkodása a nemzetiség irodalmi értékeihez.**

Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magába hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, táncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Célunk:

Közös éneklés, közös játék által a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése. A gyermekek zenei anyanyelvének megalapozása, zenei élménynyújtás. A nemzetiséghez való kötődés erősítése zenei élmények által.

Énekelni minden nyelven jó. Helyi gyűjtésekből, más forrásokból a cigány nemzetiségi sajátosságokkal ismertetjük meg a gyermekeket a cigány nemzetiségi mondókák, dalok, népzene segítségével.

Feladat

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport szintjének megfelelő válogatása.
- Dalok, dalos játékok, mondókák tanulása anyanyelven.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.
- A zenei élmény mindennapos lehetőség az óvodában, minél többféle tevékenységhez kapcsolódjon.
- Mivel a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, ezért olyan dalokat választunk, amelyek mozgáshoz, játékhelyzethez kapcsolódnak, kevesebbet a játék nélküli, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalokból.
- Egyszerű táncos mozgásokkal, változatos játékmozdulatokkal és térformákkal ismertetjük meg a gyermekeket, melyet az óvodás korban lévő gyermek mozgása és ritmusérzéke megenged.
- Felkészítés a jeles napok, ünnepek, gyermekélet jelentős alkalmaihoz kapcsolódó énekes játékok, dalok tervezésére, megvalósítására, melyek naptári évhez, évszakok változásaihoz, természet jelenségeihez kapcsolódnak.
- A 3-5-6 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak és szervezeti formák biztosítása. A gyenge hallású gyermekek felzárkóztatása és a kiemelkedő képességű gyermekek külön foglalkoztatása.
- Szülőkkel való együttműködés megszervezése az életkornak megfelelő zenei élmények, nemzetiségi zenei hatások biztosítása érdekében.
- A kisebbségi, illetve a cigány, zenei kultúra megismertetése a zenén és táncon keresztül, ezáltal érzelmvilágunk gazdagítása.
- A népszokások, néphagyományok ápolása aktualitásuknak megfelelően.
- Ritmushangszerek használatával a zenei kezdeményezések szélesebbé tétele.

Az óvónő a zenei képességek fejlesztésének területeit érvényesíti a tudatos tervező munkában

- Éneklési készség (tisztá éneklés, a gyenge hallású gyermek, a gyermekhang ápolása és fejlesztése),
- A zenei hallás fejlesztése (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése),
- A ritmusérzék fejlesztése (az egyenletes lüktetés, az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, gyermekhangszerek).
- A zenei formaérzék fejlesztése (a motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallammotívumok, ritmusmotívumok).
- Zenei alkotókészség fejlesztése.
- A zene hallgatására nevelés.

Módszertani alapelveink

- Egyéni képességek figyelembevétele
- Tapasztalatszerzési lehetőségek nyújtása
- Tárgyi és hangulati feltételek biztosítása
- Az éneklés fejlődésének biztosítása
- Játékos cselekvések

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat, mondanak mondókákat, kiszámolókat.
- ☺ A magas és mély éneklés közti különbséget felismerik és alkalmazzák (magas-mély, halk-hangos kifejezéseket német nyelven is használják).
- ☺ Felismerik a különbséget a halk-hangos éneklés, beszéd és tapsolás között.
- ☺ A dallamot felismerik dúdolásról, hangszerről.
- ☺ A hangszínek finom eltéréseit felismerik.
- ☺ Felismerik az egyes hangszerek hangját, megszólaltatásuk módját.
- ☺ Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- ☺ Szöveges ritmusmotívumokat képesek visszatapsolni.

- ☺ Élőzenét, népdalokat, műdalokat figyelmesen hallgatják, örömet jelen számukra a zene.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyerekek eltérő élmény és fantázia világgal érkeznek az óvodai közösségbe. Az óvodában alkalmazott vizuális nevelés egy összetett terület, amely magába foglalja a barkácsolást, ábrázolást, az anyagokkal, színekkel való képalakítást, konstruálást.

Az ábrázolás, barkácsolás folyamán fejlődik a gyerekek képzelete, fantáziája, színeképzeik gazdagodnak, elképzeléseik tartalmasabbá válnak. Megismerkednek a különböző anyagokkal, azok használatával. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermek a képzelete alapján rajzol, gyurmázik, fest, így más területekhez is kapcsolódik.

A nap folyamán szerzett tapasztalatait ábrázolja, így egész nap teret és eszközöket kell biztosítani a gyerekek számára.

Feltételek megteremtése, az ábrázoló kedv felkeltése:

Az alkotótevékenységükhöz szükséges eszközök méretben és minőségben is megfelelőek. Az eszközök kiválasztásában a célszerűség és esztétikum vezérel bennünket. A tevékenységhez megfelelő hely és tér áll rendelkezésre.

Az asztalok kialakításánál figyelembe kell venni az alkotásban résztvevő gyerekek számát, hogy mindenki kényelmesen, egymás zavarása nélkül dolgozhasson. A tevékenység során fontosnak tartjuk a derűs, oldott légkört, amelyben a gyerekek örömmel végzik a munkát. Az alkotás közben szólhatnak egymáshoz, megbeszélhetik a munkával kapcsolatos élményeiket.

Figyelnünk kell arra, hogy elegendő idő álljon rendelkezésükre.

Mindhárom korcsoportban azt tapasztaljuk, hogy az eltérő kultúra és élményvilág mind a színhasználatban mind a formai ábrázolásban kifejezésre jut. Tapasztalatuk, vizuális élményük gazdagítását segíthetjük kis létszámú szervezett foglalkozással, valamint az önként vállalt rajzolással, festéssel.

Szem előtt kell tartanunk, hogy tehetségük, élményanyaguk, értelmi és érzelmi életük alapján eltérő szintet mutatnak. Minden gyermeket önmagához mérten fejlesztünk.

A tevékenység célja:

- a gyerekek élmény- és fantázia világának szabad önkifejezése
- esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- tér- forma- szín képzeletének gazdagítása
- ismerje meg a tevékenységekhez használható eszközöket és anyagokat
- ismerkedjenek meg az anyagok tulajdonságaival, a különböző technikákkal
- fejlessze képi gondolkodásukat
- kialakítani az egyéni fejlettségnek megfelelő kifejezőkészségeket

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen esztétikai környezetet a gyerekek körében
- Irányítsa a gyermekek munkáját
- Segítse ötleteivel a fantáziájuk szabad képzeletáramlását
- Biztosítson a nap folyamán az alkotó tevékenységhez szükséges eszközöket és helyet
- Juttassa el a gyerekeket az alkotás öröméhez
- Tegye lehetővé a természetes anyagok, termékek felhasználását.
- Fejlessze a tevékenységek tartalmát, új megoldások keresését, fenntarthatóságra való nevelést segítse elő.
- Segítse, hogy finomodjon az ujjak mozgása, fejlődjön a tapintásos észlelés a technika alkalmazása közben
- Biztosítsa a gyermeki fantáziavilág és élmény gazdagodását
- Törekedjen a komplexitásra
- Ismertesse meg a gyerekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal
- Keltse fel az érdeklődésüket a természet szépsége iránt
- Figyelembe veszi a gyermek eltérő egyéni képességeit, fejlettségi szintjét, felismeri a tehetséges gyermeket és ennek megfelelően tervezi fejlesztő munkáját.
- Segíti a gyermek tér-, forma-, és színeképzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységét, szép iránti nyitottságát, igényességét, fogékonyságát.
- A gyermek képességének megfelelően, speciális eszközöket biztosít.

- Felkelti a gyermekben a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel, való tevékenység vágyát.
- Fejlessze a verbális és nonverbális megnyilatkozásait
- Folyamatos pozitív visszajelzésével fokozza aktivitásukat, alkotó kedvüket.
- Támogassa a gyermek elgondolásának önállóságát
- Szoktassa arra őket, hogy véleményt mondjanak saját és társaik munkájáról
- A munka eredményét beszélje meg a gyerekekkel
- A szülők számára tegye lehetővé a gyermeki munkák megtekintését
- Ünnepek szervezésénél figyeljen a vizuális kultúra fejlesztésére, annak felnőttekre való hatására is. A nemzeti szimbólumok jelenjenek meg a gyermeki alkotásokban is az életkoruknak megfelelően. / nemzeti zászló, kokárda, címer)
- Az etnikai kisebbség kultúrájának megismertetésével a kézi munka tevékenységének fejlesztése, (agyagozás, fonás, szövés)
- A kisebbségi kultúrában használt színvilággal való megismerkedés.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- élményeiket, elképzeléseiket egyéni módon jelenítik meg
- alkotásukra jellemző a színek egyéni használata a kedvelt színek előtérbe kerülnek
- örül alkotásának
- formaábrázolása gazdag, változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- egyéni képességeinek, fejlettségének megfelelően alkalmazza a kis kézműves technikákat,
- képes az írásmozgás kialakulásának megfelelően használni a ceruzát,
- képes a közös kompozíciók elkészítésére, örömet leli a közös munkában,
- szívesen készít ajándékot, mellyel átéli az ajándékozás élményét, örömet,
- rácsodálkozik a szépre, tud gyönyörködni benne,
- megfogalmazza értékítéletét, tud beszélni az alkotásokról,
- önállóan tudják használni a megismert technikákat
- munkájukban megjelenik egyéniségük
- építésben önállóak és ötletesek
- együttműködésre képesek

- észreveszik a szépet és maguk is törekednek létrehozásukra
- emberábrázolásuk részletezővé válik (ruha, haj, stb.)

Tevékenységek:

- ▲ Rajzolnak ceruzával, krétával, zsírkrétával, lábbal, ujjal papírra, homokba, aszfaltra, táblára
- ▲ Festenek különböző vastagságú ecsettel, gombfestékekkel, temperával, ujjal, fogkrémmel rajzlapra, textíliára, üvegre, fára
- ▲ Mintáznak lisztgyurmával, plasztilinnal, agyaggal, sárral
- ▲ Varnak tüvel papírra, textíliára
- ▲ Firkálnak ceruzával, zsírkrétával, krétával, ujjal porba, papírra, aszfaltra, táblára
- ▲ Ragasztanak különböző ragasztóval papírt, textíliát, fonalat, terméseket papírra, textíliára, fára, műanyagra
- ▲ Konstruálnak ollóval, hurkapálcával, ragasztóval, fonállal, természetes anyagokkal papírra, fára, műanyagra
- ▲ Tépnek papírból, fonálból
- ▲ Szőnek
- ▲ Fűznek gyöngyöt, tésztát, szívószálat
- ▲ Mozaik képet, dísz tárgyat készítenek csempével
- ▲ Karcolnak speciális papírra (gyertya, tus, tempera)
- ▲ Vágnak ollóval, hajtogatnak különböző méretű papírt, batikolnak
- ▲ Lenyomatokat készítenek papírra, textíliára

Mindennapos mozgás

Az egészséges életmód kialakításának szerves része az egészségfejlesztő testmozgás, mely a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal,

játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A mozgásfejlesztés sok játékos elemet tartalmaz, a játékban pedig természetes módon fellelhetők a különböző mozgásos tevékenységek.

Az egészséges életmódot erősítő tevékenységnek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés mindennapján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az óvodapedagógus feladatai

- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- A testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, játékok és táncok, - kiemelten a néptánc-, melyek csoportszobában és szabadban is megszervezhetőek.
- Nyelvi ismereteik bővítésére kerül sor a térbeli viszonyok kifejezésével.
- A mozgással kapcsolatos nyelvi feltételek egyik legfontosabb alapelv- hogy az utasítások, az irányítás egyszerű és érthető legyen. Itt fontos szerepet tölt be a bemutatás és bemutattatás, hogy könnyebb legyen a feladat megértése a végrehajtás céljából.
- Irányított mozgások alkalmával a fejlesztési célok megvalósításához a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására törekszik.
- Bővíti a gyermek mozgástapasztalatait, alakítja a mozgáskészséget.
- Az alapmozgások eredményes elsajátítása érdekében fejleszti a motoros képességeket, a koordinációt.
- Az irányított mozgásos tevékenységek tervezése során törekszik a differenciált feladatadásra, lehetőséget ad az öndifferenciálásra.

- Biztosítja a szabad játék lehetőségét a meglévő tornaszerekkel, tornaeszközökkel.
- Törekszik arra, hogy az irányított mozgásos tevékenységek végzése során a várakozási idő minél kevesebb legyen, folyamatosan mozogjon a gyermek.
- A mozgásformákat, gyakorlatokat a pozitív minta kiemelésével javítja.
- A gyermekek sokoldalú fejlesztése érdekében ajánlott a „mozgáskotta” módszer alkalmazása.

Funkcionális eszközök

- ❖ Többfunkciós tornaszer
- ❖ Padok, tornaszőnyeg, zsámoly, bordásfal
- ❖ Kötél, karika, labdák különböző méretben
- ❖ Egyensúlyozó lépegetők,
- ❖ Preventív torna kiegészítő eszközei
- ❖ Nagymozgást fejlesztő udvari mászókák,
- ❖ Különböző minőségű terep (föld, homok, beton, kavics)

Gyermeeki tevékenységek szervezett keretek között:

- ✓ Játékok: szerep-, utánzó-, futójáték végzése különböző alakzatokban
- ✓ Fogó-, labda-, sorversenyek
- ✓ Gimnasztika: szabad, páros, társas-, kéziszer-gyakorlatok, padgyakorlatok
- ✓ Gyakorlatok különböző testhelyzetekben
- ✓ Kar-, törzs-, lábgyakorlatok
- ✓ Járás, különböző alakzatokban
- ✓ Futás-ugrás (távol-magas)
- ✓ Támaszok, függések, gurulások
- ✓ Egyensúlygyakorlatok
- ✓ Dobások: labdafogás, célba dobás, labdagyakorlatok
- ✓ Preventív testnevelés: láb-, gerincgyakorlatok, a test izomzatának erősítése

Gyermeeki tevékenységek szabadidőben

- Kirándulások
- Kerékpározás
- Mozgásos játékok az udvaron

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek szeretnek mozogni, mozgásos játékokban kitartóak, szabályokat betartják.

- ☺ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke összerendezett és fejlett.
- ☺ Térben tájékozódni tudnak, irányváltoztatásra képesek.
- ☺ Állóképességük fejlett.
- ☺ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ☺ Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- ☺ Labdafogásuk biztos, tudnak helyben labdát vezetni.
- ☺ teljesítőképesége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- ☺ mozgástapasztalatai bővülnek,
- ☺ térbeli tájékozódó képessége, térészlelése pontosabbá válik,
- ☺ A gyermekek szeretnek mozogni, mozgásos játékokban kitartóak, szabályokat betartják
- ☺ képes minden természetes mozgás elvégzésére,
- ☺ mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos,
- ☺ képes változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra, irányváltoztatásra képesek
- ☺ tudja rendezni a mozgássorokat,
- ☺ testsémája kialakul.
- ☺ uralkodik saját mozgásán,
- ☺ betartja a szabályokat, csapatban együttműködő,
- ☺ megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást,
- ☺ tud dönteni versenyhelyzetekben, egyéni képességeinek megfelelően,
- ☺ ügyesen használja a tornaeszközöket, tornaszereket, érti a szakkifejezéseket

Külső világ tevékeny megismerése

Cél

A közvetlen és a tágabb környezet megismerése felfedezés során, a gyermek pozitív viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.

A környezet megismerése során a gyermek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása.

A gyermeki érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, kielégítése az őt körülvevő természeti és társadalmi környezete iránt (óvja, védje, becsülje, tisztelje környezetét) pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Az ember környezetkultúrája, környezethez való viszonya születésétől kezdve alakul, óvodáskorban ennek tere a külső világ tevékeny megismerése. A gyermekek elsősorban az őket közvetlenül körülvevő világot érzékelik. A környezetben való biztonságos eligazodáshoz minél több élményt és ismeretet kell szereznük szűkebb és tágabb környezetükből. Ezeket az élményeket, ismereteket használják fel játékaikban, alkalmazzák munkatevékenységeikben.

Törekszünk pozitív érzelmi viszony kialakítására szülőföldjükhöz, a nemzetiség szokásaihoz, hagyományaihoz, a keresztényi kulturális értékekhez.

Az ünnepek, hagyományok és jeles napok jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében, az egyes óvodai csoportok maguk is alakíthatják, a szervezés kerete munkatervben megfogalmazottak szerint valósul meg.

Feladat

- Az arra rászoruló gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását célozza a differenciált egyéni fejlődést elősegítő felzárkóztató program, mely a környezet hatékony megismerésének tevékenységrendszeréből indul ki.
- Olyan gazdag tevékenység rendszer biztosítása, mely az otthonról hozott hiányosságokat pótolja, korrigálja, kiegészíti.
- Fontos feladatunknak tekintjük, a nemzeti kultúra, a hagyományok, a helyi népszokások felelevenítését is, s ezzel a nemzeti öntudathoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakulását, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás megélését.
- Szeretnénk olyan hagyományörző napokat szervezni, melyben a településen élő nemzetiségek képviseltetnék magukat, (magyar, roma,)
- Azt kell a gyermekekben megerősíteni, hogy mennyire összefügg, és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.
- Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- Már az óvodában fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.
- A 3-6 7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása a környezetük értékeinek felfedezése érdekében.

- A gyermek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- A gondolkodás, következtetés képességének kialakításához helyzetek teremtése, megfigyelési szempontok kitűzése, megoldási lehetőségek megbeszélése.
- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.
- Az ok-okozati összefüggések feltárása, azok magyarázata a játékos tevékenységek során.
- *A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat.*
- *Természetesen ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak, SNI-s gyerekek) tisztelete és szeretete is.*
- *Természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia.*
- A környezetvédelem, fenntarthatósági szemléletformálás vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe.
- **Ismerkedjenek meg tapasztalás, szemléltetés útján mezőgazdasági munkákkal – falusi udvar.**
- **Ismerje meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok értékeit.**

A tevékenységek tartalma

- A gyermekek mindennapi tevékenységük közben ismerkednek környezetükkel, az óvodával, az óvodai élettel.
- A gyermekek tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda környezetében szervezzük, a megfigyelések színtere kiterjed a parkra, ill. a település távolabbi részére.
- Szerezzenek tapasztalatokat az évszakok jelenségeiről, szépségéről, színeiről, növényeiről, az állatok életéről.
- Figyeljék meg és keressenek összefüggéseket, az évszakok váltakozása, az emberek tevékenysége, az időjárás és öltözködés között.
- Végezzenek az évszaknak megfelelő kísérleteket, megfigyeléseket, beszéljék meg azokat.
- Legyenek közvetlen tapasztalataik az állatok életéről, a természet védelméről.

- Tapasztalásszerzés útján bővülnek a gyermekek családdal, testrészekkel, közlekedéssel kapcsolatos ismereteik.
- Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.
- Felismerik a színeket, ill. azok árnyalatait.

Környezetvédelem – környezettudatos magatartás

- A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, megóvásán alapul, ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony, mely magába foglalja a tiszteletet mind a természeti, mind a társadalmi környezet iránt.
- A környezetalakítással és a munkatevékenységgel szorosan összekapcsolódik.
- Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról, ne rongálják, ne pusztítsák azt. Tudják és tartásukban, hogy minden élőlénynek joga van az élethez.
- A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda minden dolgozója és a szülők mintaadó környezetvédő magatartása.
- A környezetvédelem kiterjed az idősek tiszteletére, a kisebbek, gyengébbek védelmére, a felnőttek munkájának megbecsülésére. Ez a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.

Az óvónő szervezési feladatai az év folyamán

Ősz

- ☺ szőlőszüret, almaszedés, dióverés
- ☺ kerti betakarítás megfigyelése
- ☺ egészségnap-hét megszervezése
- ☺ kukorica betakarítás megfigyelése
- ☺ őszi szántás megfigyelése
- ☺ Szent Márton ünnepe
- ☺ folyamatosan őszi magvak levelek, termések gyűjtése
- ☺ egyéb őszi jeles napok, amit csoportja közösségi életének szokás és szabályrendszerének a kialakításához fontosnak ítél meg. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve.

Tél

- ☺ madáretetés
- ☺ adventi készülődés
- ☺ vadon élő állatok téli életmódjának megfigyelése

- ☺ szövés
- ☺ kisé-bábkészítés
- ☺ téltetés
- ☺ egyéb téli jeles napok, amit csoportja közösségi életének szokás és szabályrendszerének a kialakításához fontosnak íté meg. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve.

Tavas

- ☺ ibolyaszedés
- ☺ március 15-i megemlékezés a kopjafánál
- ☺ húsvétolás (tojásfestés, állatsimogatás)
- ☺ gyermek hét- családi nap megszervezése
- ☺ nagycsoportosoknak látogatás az iskolában
- ☺ egyéb tavaszi jeles napok, amit csoportja közösségi életének szokás és szabályrendszerének a kialakításához fontosnak íté meg. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve.

A gyerekeknek a társadalmi és természeti környezet megismertetésében érzelmileg telített, koruknak és környezetünknek megfelelő, élményeket nyújtunk.

Módszertani alapelveink

- Megfigyelési, tapasztalási lehetőségek biztosítása.
- Problémahelyzetek teremtése
- A gyermek egyéni fejlődési üteméhez való alkalmazkodás.
- Nyelvi fejlesztés lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ☺ Ismerik lakásukat, lakhelyüket és szüleik foglalkozását.
- ☺ Gyakorolják a közlekedési szabályokat, ismerjék fel a közlekedési eszközöket.
- ☺ Gyakorlottak lesznek az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- ☺ Ismerik a település fontosabb intézményeit.
- ☺ Síkban és térben jól tájékozódnak (ismerjék az alapszíneket).
- ☺ Testrészeit és azok funkcióját ismerik
- ☺ Igényesek testük és környezetük tisztaságára.
- ☺ Felismerik a napszakokat.
- ☺ Ismerik az évszakok közötti különbségeket, képesek azokat egymással a jellemző jegyek alapján összehasonlítani.

- ☺ munkájával aktívan részt vesz környezete szebbé tételében,
- ☺ rendelkezik ismeretekkel egészségének megóvása érdekében gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat.
- ☺ Ismerik az évszakhoz kapcsolódó néhány kiemelkedő hagyományt, népszokást.
- ☺ Ismerik a növényeket, a növény, gyümölcs fogalmát és azok fejlődését, a fejlődésük és az időjárás közötti összefüggéseket.
- ☺ Ismerik az állatokat, az állat fogalmát, képesek azokat különböző tulajdonságok, életmódjuk szerint rendszerezni.
- ☺ Ismernek néhány erdei és vadállatot, néhány madarat – költözőt és nálunk telelőt – ismerik óvásukat, védelmüket.
- ☺ A gyermek tevékenységei során szerezzon tapasztalatokat, bővítse ismereteiket, fejlődjön gondolkodási képessége.
- ☺ Azonosságok, –különbségek megfigyelése
- ☺ **A gyermek egész napos tevékenysége során tapasztalatot szerezhethet a környező valóság mennyiségi és minőségi viszonyairól, ezek megnevezésével, gyakorlással szókincsük és kifejezőkészségük fejlődik.**

Matematikai tartalmú tapasztalatok

Helye a nevelés folyamatában:

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

A matematikai nevelés célja a gyermek gondolkodási műveleteinek, megismert tevékenységének fejlesztése. A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása. A gyermek az őt körülvevő környezeti valóság mennyiségi és térbeli viszonyait, formáit a mindennapi élethelyzetben, játékos formában megfigyeli, felfedezi, megtapasztalja. A megismerő, felismerő képességek /érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, tapasztalás, megértés, probléma megoldás/ mindeközben fejlődnek.

Feladatok:

Fejlesszük a gyermekek egyéni problémalátó- és megismerő képességét és teremtsük meg az ehhez szükséges feltételeket a következő területeken:

- ❖ Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
- ❖ Emlékezet
- ❖ Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, általánosítások, kérdések, utasítások megértése
- ❖ Konstruálás: formák, mennyiségek előállítása, megkeresése
- ❖ Ítéliképesség: igaz-hamis állítások
- ❖ Különbözőségek megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)
- ❖ Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több- kevesebb, eggyel több)
- ❖ Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- ❖ Tő és sorszámlálás
- ❖ Azonosság megfigyelése
- ❖ Becslések-mérések
- ❖ Térbeli tájékozódás
- ❖ Alapvető geometriai formák felismerése

A fejlesztés tartalma:

- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján.
- Sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok szerint, meghatározott szempont szerint.
- Matematikai ismeretek megalapozása mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében: építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése.
- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban (testnevelés, rajzolás, énekes körjátékok, stb.).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ☺ Képes az óvónő kérdéseit, feladatadását megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
- ☺ Jól ismert tulajdonságok szerint: válogatást, összehasonlítást, sorberendezést végez.
- ☺ Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.
- ☺ Önállóan is össze tud mérni mennyiségeket, különböző kiterjedéseket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.

- ☺ Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- ☺ Meg tud számolni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- ☺ Halmazokat tud képezni megadott vagy választott szempont szerint. Azonosítani tud különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- ☺ Másolással képes megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.
- ☺ Különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogat, egyszerű tulajdonságokat megnevez.
- ☺ A térben való tájékozódást érti és tudja az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. (alá, fölé, között, mögött, stb.) Mindezt síkban is alkalmazni tudja.

Módszertani alapelvek:

- Spontán helyzetek kihasználása.
- Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés.
- A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- Egyéni különbségek figyelembevétele differenciált fejlesztés, felzárkóztatás.
- A játékoság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység. A játék szabadsága lehetővé teszi, hogy a gyerekek számára a különböző tevékenységek együttesen jelen legyenek. Azokat játékként éljük át akkor is, amikor ez valamilyen konkrét *feladatra irányul*, és amikor a felnőtt fogalmai szerint a gyermekmunkát végezz. A program a játékot és a munkajellegű tevékenységet összekapcsolja. A szabad játékban megjelenő játék- témák feldolgozását a munkajellegű tevékenységek alkalmazása nélkül elképzelhetetlennek tartja. Ez a személyiségfejlesztésnek egy másfajta lehetősége, acselekvő tapasztalatszerzésnek aktív formája, ami az örömmel és

szívesen végzett tevékenységek hatására - pozitív attitűdökkel épül be a személyiségbe, és ezáltal szükségletté válik.

A munka jellegű tevékenység célja

- A gyermekmunka megszerettetése, az önálló munkavégzéshez szükséges erkölcsi, akarat tulajdonságok, önállóság feladattudat, akarattudat, szociális érzékenység alakítása, kitartás, önállóság, felelősség alakítása
- A közösségi kapcsolatok és a szociális érzékenység formálása, saját és mások elfogadására nevelés
- A gyermek ismerje fel a munka értékét, és fedezze fel munkája által a környezet védelmének, óvásának lehetőségét.

A játék és a munkajellegű feladatok **integrálódása** az egyén és a közösség együttműködését alakítja és elősegíti a szociális kompetenciák fejlődését. Ebben az egységben válik ösztönzővé. A **differenciálás**, munkafajtánkként is, az egyén képességeihez és elért eredményeihez kötött. A gyermek tapasztalatot szerezhet arról, hogy mit tud, mire képes, mit gyakoroljon, kihez fordulhat segítségért, illetve ki az, akivel már együttműködni is képes. Így jöhet létre a *feladatok megosztásával az együttműködés öröme*, amely a tevékeny életforma része.

A munkajellegű tevékenységek fajtái: önkiszolgálás, naposság, egyéni és alkalomszerű megbízatások, növény és állatgondozás. Az óvodai programunkban az alapelemek összekapcsolódásában a munka tartalma átértékelődik, lényeges szerepet nyer a megismerés folyamatában, a készségek - képességek fejlődésében. Általa a gyerekek feladattudata, személyisége és a közösséghez való viszonyulása is fejlődik.

A munka jellegű feladatok – átszőve a napirend teljes folyamatát – kialakítják és formálják a humánus emberi magatartást. Elvezetnek egy aktív alkotó életformához, amelyben egyedül és együtt munkálkodni jó.

Cél

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. (önkiszolgálás, segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.)

Óvodapedagógus feladata

- A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.
- Az óvónő erősítse azokat a pozitív indítékokat, melyek munkára készítik a gyermekeket.
- Tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét.
- Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba.
- Éljk át a munka örömet, tanulják meg tisztelni a munkát, a munkát végző embert, munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Éljk át az „én tettem, mi tettük” sikerélményt.
- A gyerekek érezzék, hogy munkájuk érték, ami alatt itt nem csak anyagi, hanem szellemi, erkölcsi, esztétikai, stb. értéket egyaránt értünk.
- A munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartására, egészség, testi épség megóvására nevelünk,
- A munka megosztása. során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani.
- Az óvónő az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez adjon mintát.
- A gyermekek egyéni fejlődési ütemének tiszteletben tartása.
- Folyamatosság elvének érvényesítése.
- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel.
- A gyermekek a munka jellegű tevékenységeket: a testápolás, étkezés, öltözködés, környezetgondozás terén önmagukért és társaikért végezzék.
- Szülők ismertetése gyermekük munka jellegű tevékenységéről, a közösségért végzett munka fontosságáról.
- Ötletekkel segítjük a szülőket a családon belüli munkamegosztás lehetőségére.
- ***Környezetük valóságáú megismerése***

A gyermeki tevékenységek tartalma

- Csoportszoba rendberakása, díszítése, átrendezése a különböző tevékenységekhez.
- Játékok elrakása, tisztán tartása, kisebb javítása.
- Segítői (naposi) munka. Étkezéssel kapcsolatos feladatok elvégzése a szokásrendnek megfelelően.

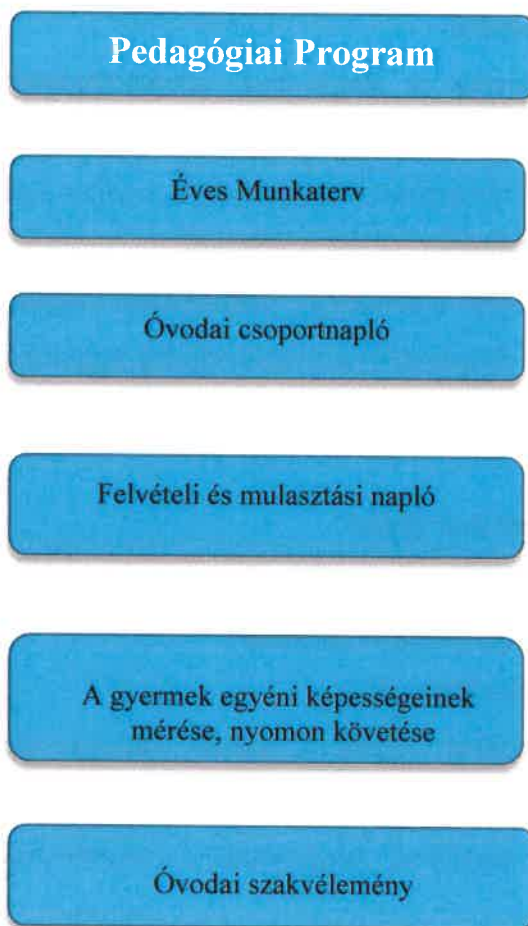
- Tisztálkodásnál, öltözködésnél, vetkőzésnél a kisebbek és egymás segítése (a nagyobbak önállóan tevékenykedjenek).
- Ügyeljenek az öltöző és a mosdó tisztaságára és rendjére.
- Az itt telelő madarak etetése.
- Alkalomszerűen segítsenek a játszóudvar rendberakásában (falevelek, termények összegyűjtése, elhordása, összeszedése, járda söprése, hólapátolás stb.).
- Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.
- A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ☺ A gyermekek szívesen végeznek munkát a közösségért.
- ☺ A munkavégzésükben igényesek és önállóak.
- ☺ Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- ☺ Egyéni munkavállalásukban érzik a munka szükségességét és az ebből fakadó felelősséget.
- ☺ Szívesen készítenek ajándékot, meglepetést a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak.
- ☺ Tanulják meg az eszközök célszerű, balesetmentes használatát.
- ☺ A munkamegosztásban tudjanak döntést hozni.

A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere

Intézményünk szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

Az óvodapedagógus tervezési folyamatának tartalmi kritériuma, feladatai:

Tudatos, logikus, áttekinthető tervezés, elfogadott, közös értékrend mentén

Nevelésközpontúság, célok pontos megfogalmazása (ONAP, PP)

A dokumentumok pontos, naprakész szabályoknak megfelelő vezetése

Pedagógiai módszertani alapelvek figyelembe vétele, a nevelés, tanítás és a fejlesztés játékosan, játékon keresztül valósuljon meg.

Konkrét pedagógiai jellemzők, körülmények figyelembe vétele

Többoldalú tapasztalatszerzésre, differenciálásra törekvő tervezés

Rugalmas módosítható tervezés felmerülő igények szerint.

Egész éves tanulási ütemterv**Tartalma:**

- ☼ Tevékenységek felosztása témakörönként,
- ☼ főbb didaktikai feladatok,
- ☼ a fejlesztendő készségek és képességek,
- ☼ kapcsolódó tudástartalmak

Csoportnapló

Az újonnan bevezetett oviKRÉTA- ban történik, az ott meghatározott dokumentumokban.

Tartalma:

- ✚ Csoport-és gyermekadatok
- ✚ Hetirend-napirend
- ✚ Nevelési feladatok
- ✚ Tevékenységek, fejlesztési feladatok heti terve
- ✚ Szervezési feladatok terve
- ✚ Fél évenkénti nevelőmunka összefoglaló értékelése
- ✚ Családokkal való kapcsolattartás, szülői értekezletek
- ✚ Vezetői, szakértői ellenőrzések szempontjai, tapasztalatai
- ✚ feljegyzések a csoport életéről

Tartalmi követelmények:

- Szakmai tudatosság
- Komplexitás
- Konkrétság
- Lineáris és vertikális egymásra épülés

A gyermekek képességeinek a mérése

A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait úgy tudjuk pontosan követni, ha rendszeresen megfigyeljük, elemezzük fejlődésüket. A megfigyelés a leghatékonyabb módszer az óvodában, eredményéről folyamatos feljegyzéseket készítünk. Az óvodai megismerés elsődleges eszköze a meghatározott céllal, tervszerűen, rendszeresen végzett megfigyelés, elsősorban spontán

játékokban. Ez nem zárja ki a szervezett tevékenységek során történő információszerzés lehetőségét. A mérést minden esetben meghatározott céllal végezzük. Figyelembe vesszük, a gyermek életkori sajátosságait, adott gyermek szükségletét, érdeklődését, aktuális fejlettségi szintjét. Ahhoz, hogy tudjuk, mit kell fejleszteni, meg kell ismerni őt, így tehát a mérés a megismerés eszköze. Óvodánkban a gyermekek fejlődésének követése folyamatos, az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig, nyomon követhető az egyéni fejlődési naplóban.

A fejlődés értékelésének szempontjai:

- > A szubjektív elemek lehetséges kiiktatása.
- > Az életkor figyelembevétele.
- > Fejlődésüket nem társaikhoz, hanem önmagukhoz képest értékeljük.
- > Az óvoda nevelési intézmény, ezért nem lexikális tudást, hanem neveltségi szintet értékelünk.
- > Az értékelés fontos eleme a folyamatkövetés és a diagnosztizálás. A megfigyelések folyamatos rögzítésével, rendszeres kiértékelésével készíthetünk fejlesztési tervet.

A megfigyelés szempontjai:

- > a szokás- és szabályrendszerek fejlettsége
- > a gyermek játékfejlődése
- > társas kapcsolatai, viselkedési kultúrája
- > önállósága
- > nyelvi kifejezőképessége
- > mozgáskoordinációja: nagy és finommotorikája
- > értelmi, gondolkodási fejlettsége
- > téri tájékozódás
- > testséma fejlettsége.

A rendelkezésünkre álló adatok elemzése határozza meg a fejlesztési feladatokat. Megfigyelések, mérések eredményeinek ismeretében fejlesztési tervet készítünk, amely tartalmazza a konkrét problémát, a részképesség hiányosságok összefüggéseit, és a fejlesztés módját az adott területen. Azoknak a hiányosságoknak a fejlesztési javaslatait, amelyek néhány, vagy egy-egy gyermeknél mutatkoznak meg, az egyéni fejlesztési tervek tartalmazzák. A fejlesztést a gyermek önmagához mért fejlettségi szintjéhez igazítjuk, ezzel segítve optimális fejlődését.

Az óvodapedagógus feladata:

- ☺ Családlátogatás alkalmával megismeri a gyermek előéletét, fejlődését, a családi környezetet, nevelést, ezen ismeretek birtokában anamnézis készül.
- ☺ A gyermekek személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, első sorban a játékokon keresztül tárja fel. Megfigyeléseit, a mérési eredményeket rögzíti a fejlődési naplóban.
- ☺ A mérések, eredmények ismeretében differenciált fejlesztést tervez.
- ☺ Egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztést végez.
- ☺ A fejlesztési folyamatot, az ehhez alkalmazott tevékenységeket, módszereket, az elért eredményeket dokumentálja a csoportnaplóban (SNI) illetve a gyermek fejlődési naplójában.
- ☺ A mérés eredményeinek megfelelően tervező, nevelő, fejlesztő munkájában korrekciót hajt végre.

Záró rendelkezés

A program hatálya – módosítása

A helyi pedagógiai programot a nevelőtestület készíti és fogadja el, az intézmény fenntartója hagyja jóvá.

A program határozatlan időre szól.

Pedagógiai programunk nem kötelező módosítását – a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után a nevelőtestület 50+1%-os támogatásával – kérheti.

A program módosítása történhet jogszabály változás, valamint innovációs nevelési és módszertani elemek beépítése miatt.

